ANT

Demirel'in değil Amerika'nın zaferi !

Haftalık Dergi • 5 Aralık 1967 • Sayı: 49 • 125 Kuruş

FİYASKO !

HAFTANIN NOTLARI

Yıldızı parlıyor

Amerika'nın Kıbrıs üzerindeki oyunu'nun son perdesini sahneye koyan Özel Temsilci Cyrus Vance, arabuluculuk faaliyeti dışında, geçen hafta Amerika Savunma Bakanlığı'na aday gösterildiği için de bütün dikkatleri üzerine çekti. Şimdiki Savunma Bakanı McNamara'nın Bakanlıktan ayrılarak Dünya Bankası Direktörü olacağı açıklandı. McNamara'nın Bakanlıktan ayrılmasına, Vietnam'da daha şiddetli savaş isteyen Pentagon generalleriyle arasındaki anlaşmazlığın sebep olduğu, bu değişiklikten sonra savaş çılgınlarının Kuzey Vietnam'a çıkartma yapmak ve Çin'i bombalamak gibi cür'etkâr teşebbüslere girişebilecekleri söyleniyor... Kıbrıs meselesini Amerika lehine anlaşmaya bağlayan Cyrus Vance'in Bakanlığa aday gösterilmesi ise, Amerika'nın Ortadoğu'da da tehlikeli teşebbüslere niyetlendiğinin delili sayılıyor.

27 *kasım*

TİP ve Kıbrıs

● TİP Merkez Yürütme Kurulu, Genel Başkan Aybar'ın başkanlığında yaptığı toplantıda Kıbrıs konusunu görüşerek yayınladığı bildiride görüşlerini şöyle açıkladı: **«Kıbrıs buhranını bütün yönleriyle ele almak gerektiğine inanan TİP, meselenin çözümünü sadece adadaki soydaşlarımızın dört yıldanberi uğradıkları vahşi tecavüzlerin durdurulması şeklinde mütalâa etmemektedir. Şüphesiz meselenin ilk çözümü, adadaki saldırı hareketlerinin kesinlikle sona erdirilmesi ve bunun için de antlaşmalar çiğnenerek Kıbrıs'a sokulmuş olan 13 bin Yunan askerinin derhal adadan geri çekilmesidir. Ancak, Kıbrıs buhranı aynı zamanda Türkiye'nin ve bütün Orta Doğu'un güvenliği meselesidir. Bundan dolayı Kıbrıs'ın Amerikan emyalizmi maşası Yunanistan hâkimiyeti altında bir sıçrama tahtası haline getirilmesine kat'iyen izin verilemez. *Kıbrıslı soydaşlarımızın* hak ve hürriyetlerinin teminat altına alınmasıyla Türkiye'nin emniyetinin sağlanması işlerini bir bütün olarak mütalâa eden partimiz, gerçek çözümün Amerikan nüfuz ve tesiri dışında bulunduğuna inanmıştır. Bu inançla TİP, 1964'ten beri NATO içinde bir çözüm aranmasının boş bir gayret olduğunu tekrarlamaktadır.»**

Kitap toplatıldı

● Payel Yayınevi tarafından yayınlanan ve arkadaşımız Can Yücel tarafından dilimize çevrilmiş olan Mao Çe Tung ve Ernesto «Che» Guevara'nın yazdıkları **«GERİLLA HARBİ»** adlı kitap toplattırıldı. İstanbul 9. Sulh Ceza Hâkimliği'nin TCK'nun 142 ve 311. maddelerine istinaden toplattırdığı GERİLLA HARBİ, emperyalizme karşı savaşan ulusların kullandıkları gerilla taktiklerini anlatmaktaydı

28 *kasım*

Zirveye doğru

● Newsweek Dergisi'nin verdiği bir habere göre, Amerika Cumhurbaşkanı Johnson, son günlerde Sovyetler Birliği Başkanı Kosigin'den aldığı gizli bir mektup üzerine bir Rus — Amerikan zirve toplantısı için imkânlar aramaya başladı. Yapılacak olan zirve toplantısının başlıca konusunu son Ortadoğu olayları teşkil edecek ve taraflar Ortadağu'ya silâh sevkiyatının sınırlandırılması için görüşmeler yapacaklardır. Toplantının önümüzdeki baharda yapılması bekleniyor.

Sovyet filosu

● **Ortadoğu savaşı'ndan önce Akdeniz Filosu'nu takviye etmeğe başlayan Sovyetler Birliği'nin geçen aylar içinde Akdeniz havzasındaki su üstü gemilerini 45'e yükselttiği İsrail askeri haber alma servisleri tarafından tesbit edildi. Verilen bilgilere göre, aralarında ikmâl ve onarım gemilerinin de bulunduğu bu filoya «Sverdlov» tipi üç kruvazör dahildir. Sovyet deniz gücünün en büyük gemilerinden olan Sverdlov'lar, nükleer veya klasik savaş başlığı taşıyan füzelerle donatılmıştır. Kısa adı «Sam — I» olan bu füzelerin menzili 150 deniz milidir. Filoda bu kruvazörlerden başka firkateynler, muhripler, füze atan ufak tonajda tekneler ve toplam tonajı 4 bin tonu bulan birkaç çıkarma gemisi de vardır**

Yargılandılar

● Kıbrıs olaylarıyla ilgili olarak yapılan mitingte Amerikan bayrağını yırttıkları iddiasıyla Âşık İhsani, Deniz Gezmiş ve Uğur Büke hakkında açılan dâvaya 1. Asliye Ceza Mahkemesi'nde bakılmağa başlandı. Sanıklar, verdikleri ifadelerde kendilerine isnad edilen suçu kabul etmediler.

29 *kasım*

İşçi ticareti

● **Mevcut bozuk düzende Türk işçilerine iş sahaları açamayan iktidar, Türk vatandaşlarını ailelerinden ve yurtlarından ayrılarak dünyanın öteki ucundaki Avustralya'ya göçmeğe teşvik ediyor. Oysa, büyük umutlarla Avustralya'ya gidecek olan işçilerimizi orada da sefalet beklemektedir. Nitekim, halen Avustralya'da bulunan bir Türk işçisinin Hürriyet Gazetesi'nde yayınlanan mektubunda aynen şöyle deniliyor: «Haftada 45 dolar kazanıp, vergi düştükten sonra elinize 39 dolar geçmesine katlanırsanız buyurun Avustralya'ya. Bunun 13 dolarını yiyeceğe, 13'ünü de yatacağa verirsiniz. İki dolar da işinize gidiş geliş yol parası. Ayrıca sigortaya bağlanmak istersen, haftalık veya aylık ödemelerde bulunursun. Kadınlar 20 - 33 dolar arası para alır. Elinde işi olan, işini bırakıp buraya gelmesin. Avrupa'da çalışanların buraya gelmesi attan inip eşeğe binmek olur.»**

Savcılığa verildi

● Türkiye Öğretmen Sendikası İstanbul Şubesi eski başkanı Süleyman Üstün, Âşık İhsani Gecesi'nde Köy Enstitüleri'nin açılmasını savunduğu için halkı ihtilâle teşvik ettiği iddiasıyle savcılığa verildi.

Mahkûm oldular

● **Yunanistan'da faşist cuntanın terör hareketi devam ediyor. Kıbrıs pazarlıkları sürüp giderken Selânik Askeri Mahkemesi, 41 Yunanlı vatanseveri ağır cezalara çarptırdı. 30'u öğrenci olan 41 kişi, Vatanseverler Cephesi'nin üyeleridir. Bunlardan üç öğrenci yirmi yıla, aralarında bir kızın da bulunduğu beş öğrenci 12-18 yıla, beş kişi sürgüne, şebekenin yöneticisi Konstantin Verros ile eski öğretmen Kristo Mosços müebbet hapse mahkûm edildiler.**

30 *kasım*

Özel Okullar

● Tabii Senatör Mehmet Özgüneş'in Anayasa'ya ve Özel Okullar Kanunu'na aykırı olarak kurulan bazı özel okullar bulunduğunu ileri sürmesi ve bu konuda bir önerge vermesi üzerine Cumhuriyet Senatosu, özel okullar konusunda Senato araştırması açılmasını kararlaştırdı. Özgüneş'in bu okullarda «Ali Cengiz oyunları» oynandığını ısrarla ileri

İlhami Ertem

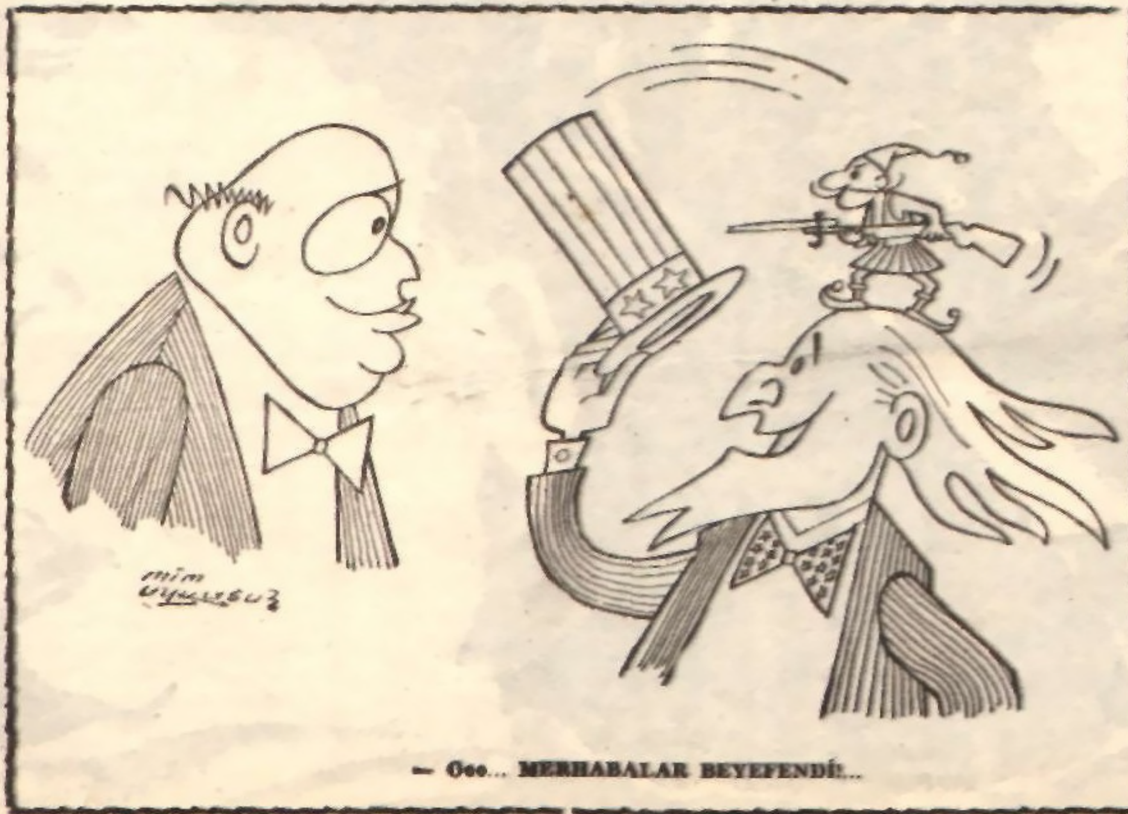
sürmesi üzerine Millî Eğitim Bakanı İlhami Ertem de, araştırma açılmasına razı oldu. Gazetelere çarşaf gibi ilânlar vererek Anayasa'ya uygun olduklarını ve memlekete hizmet ettiklerini ileri süren özel okulların içyüzü, bu araştırma gerektiği gibi yapıldığı takdirde ortaya çıkacaktır. Özel okulların devletleştirilmesi için TİP'in hazırlamakta olduğu kanun teklifi de yakında Meclis'e verilecektir.

İsyancı TRT!

● **Savcılar halkçı yayın yapan gazetecileri arka arkaya mahkemeye sevkederken, bugün adamakıllı iktidarın paralelline girmiş olan TRT de İzmir Savcılığı'nın hışmına uğradı. «Halk Ozanları» adlı programı *yayınladığı için halkı isyana* teşvik ettiği öne sürülen İzmir Radyosu yöneticileri aleyhine açılan kovuşturma devam ederken TRT Genel Müdürlüğü, aynı programın bütün Türkiye radyolarında yayınlandığına dair İzmir Savcılığı'na bir yazı gönderdi. Bunun üzerine İzmir Savcılığı'nın açtığı kovuşturma Türkiye çapında genişletildi. Savcılık kovuşturma ile ilgili hiçbir açıklama yapmamaktadır.**

Kennedy'nin şansı

● Vietnam konusundaki savaşçı tutumu, Başkan Johnson'un gelecek yıl yapılacak olan seçimlerdeki şansını adamakıllı azaltmış bulunuyor. Kamuoyu yoklamalarına göre, Demokrat Parti'nin başkan adaylığı için Senatör Robert Kennedy, Johnson'dan daha şanslı görünüyor. Son yoklamalar vatandaşların Johnson'a yüzde 32, *Robert Kennedy'ye* yüzde 52 şans tanıdığını göstermektedir.

— Ooo... MERHABALAR BEYEFENDİ!...

1 *aralık*

TİP'in protestosu

Başbakan Demirel'in parti liderleriyle yaptığı görüşmeye TİP adına kimsenin dâvet edilmemesi, Genel Sekreter Rıza Kuas tarafından Başbakanlığa bir telgraf çekilerek protesto edildi. Kuas'ın telgrafında «TİP'i görüşmeye dâvet etmemek suretiyle siyasi partiler arasında bir tefrik yapmanız, Anayasa'nın siyasi partileri demokratik hayatın vazgeçilmez unsurları olarak kabul eden 56. maddesine aykırı bir davranıştır» **denilmektedir.**

Yeni bir devlet

İngiliz Sömürge İmparatorluğu Yüksek Komutanlığı karargâhının bulunduğu Aden, İngiliz kuvvetlerinin çekilmesiyle bağımsız bir ülke olarak dünya ulusları topluluğuna katıldı. İngilizler 1963'te Arap petrollerini rahatça sömürmek için son bir gayretle bölgede yeni bir federasyon kurmayı denemiş, ancak bu hareket milliyetçilerin başkaldırmasına *yol açmıştı.* Emperyalizme karşı savaş başarıya ulaştıktan sonra iki rakip milliyetçi kuruluş olan FLOSY ile FLN arasındaki iktidar mücadelesinin de Nâsır'ın arabuluculuğuyla giderilmesi ve bundan sonra Küveyt ve Katar gibi zengin Şeyhliklerde de bağımsızlık savaşının başlaması beklenmektedir.

2 *aralık*

ANT dâvaları

Cumhuriyet Savcılığı hafta içinde ANT aleyhinde üç yeni soruşturma daha açmıştır. Yaşar Kemal'in **«Kudurmuşluk» ve «Jurnalcilik Üstüne»** adlı iki yazısından dolayı açılan iki soruşturmada Yaşar Kemal'in ve Sorumlu Müdürümüz Yaşar Uçar'ın, Türk Ceza Kanunu'nun 312. maddesine göre **«sınıfları tehlikeli surette kin ve adavete teşvik ettikleri»** iddia edilmektedir. Ayrıca Doğan Özgüden'in **«Go Home, Yankee!»** başlıklı yazısından dolayı da Özgüden ve Yaşar Uçar hakkında Türk Ceza Kanunu'*nun 159. maddesine* göre **«hükümetin mânevi şahsiyetini tahkir ettikleri»** iddiasıyla soruşturma açılmıştır.

Baş'ın konferansı

Dergimizin dış politika yorumcusu arkadaşımız Hüseyin Baş TİP Beykoz ilçesi'nin Paşabahçe'de bulunan merkezinde «Türkiye'nin Dış Politikası ve Kıbrıs» **konulu bir konferans vermiştir. Partili ve partisiz işçiler tarafından da ilgiyle izlenen konferansta Hüseyin Baş, dış politikamızın ayağını bağlayan kösteklerden kurtulması gerektiğini, bağımlı ve dümensuyu politikalarıyla halkçı, soylu ve onurlu bir Türkiye'nin gerçekleştirilmesine imkân olmadığını belirtmiş ve soruları cevaplandırmıştır.**

3 *aralık*

CIA'nın içyüzü

Vietnam'da sürdürülen insanlık dışı savaşı protesto etmek üzere Sovyetler Birliği'ne dört Amerikan deniz erinin sığınmasından sonra Izvestia Gazetesi bu defa da, yine Vietnam savaşı yüzünden Sovyetler Birliği'ne sığınan John Smith adındaki eski bir CIA ajanı ile yaptığı mülâkatı yayınladı. Smith mülâkatında, CIA'nın iğrenç cinayetler işlediğini, yabancı ülkelerde çalışan Amerikan diplomatlarının beşte birinin CIA hesabına hizmet gördüğünü, belirterek «Eski meslekdaşlarımın her hareketi mutlaka *başka ulusların* sırlarını çalma, rüşvet, irtikâp, yalan yada cinayetle sonuçlanırdı» **demekte, Amerikan Haberler Merkezleri'nin CIA hizmetinde olduğunu söylemektedir. Smith'in açıklamasına göre, Hindistan'daki seçimlere de CIA müdahale etmiş, Kongre Partisi Başkanı Kamaradj'a yapılan suikastı da CIA düzenlemiştir. Ayrıca, 1956'da Bandung Konferansı'na katılmak üzere delegeleri götürürken infilak eden uçağa bombanın CIA ajanları tarafından konulduğuna bizzat tanık olduğunu, Smith, mülâkatında açıklamıştır. John Smith'e göre, Başkan Kennedy'ye yapılan suikast de, CIA'nın eseridir.**

CIA ajanı mı?

Columbia Üniversitesi profesörlerinden Badeu'nun İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi'nde vereceği konferans, öğrencilerin tepkisinden endişe edildiği için iptâl edilmiştir. Amerikan Haberler Merkezi tarafından empoze edilen Prof. Badeu'nun CIA ajanı olduğu tahmin edildiğinden öğrenciler kendisini protesto etmeğe karar vermiş, bunun üzerine Dekanlık'ça konferansın verilmesinden vazgeçilmiştir. USIS'ın bu konferans için yaptığı müracaat profesörler kurulunca kabul edilmemiş, ancak Dekan Orhan Dikmen yetkisini aşarak konferansa izin vermişti.

Devrimciler kazandı

Orman Fakültesi Talebe Cemiyeti **seçimlerine bu yıl sosyalistler** «Devrimci Grup» **listesiyle katılmışlar ve büyük başarı göstererek yönetim kurulu üyeliklerini kazanmışlardır. Başkanlığa Fahri Aral, İkinci Başkanlığa da Celâl Soycan seçilmişlerdir.**

Lenin'in yazıları

Gerçek Yayınevi tarafından yayınlanan ve bir süre önce mahkeme kararıyla toplatılan **«Lenin'den Seçme Yazılar» adlı kitap, suç unsuru görülmediği için serbest bırakılmış ve yeniden satışa arzedilmiştir.**

Carmichael cehenneme dönüyor

Amerika'daki «Black Power — Siyah İktidar» **hareketinin liderlerinden Stockeley Carmichael, Russell Mahkemesi'nde tanıklık yaptıktan sonra, hakkındaki tutuklama kararına ve hayatının tehlikede olmasına rağmen Amerika'ya gireceğini açıkladı ve «Bu bir cehenneme dönüş, fakat hazırım İnsan bir mahpus, hattâ bir ölü iken bile savaşçılığını sürdürebilir. Irkçılıkla ve Üçüncü Dünya'yı sömüren Amerikalı beyazlarla mücadele etmemiz gerek; Siyah İktidar, siyasi bir savaşın doruğudur, gerilla dahil...» dedi. Carmichael'in dönüşünden sonra Amerika'da siyah - Beyaz çatışmasının yeniden alevlenmesi bekleniyor...**

HAFTANIN YORUMU

DOĞAN ÖZGÜDEN

Şimdi ne olacak?

Üç haftadan beri Kıbrıs konusunda politik yelpazenin istisnasız bütün kanatları tarafından hararetle desteklenen «Savaş kampanyası», başından beri ısrarla belirttiğimiz kaçınılmaz âkıbetine uğramış ve tam bir «fiyasko» ile sonuçlanmıştır. Demirel'in hiç değilse Kıbrıs gibi ulusal bir dâvada Anglo - Amerikan *emperyalizmine* karşı çıkabileceği yolunda bazı sosyalistler arasında dahi beslenen umutlar, çok geçmeden bir balon gibi sönmüş, Washington'ın dümensuyunda seyreden egemen sınıflar iktidarının Kıbrıs politikası, Amerikan çıkarlarının önünde secdeye varmıştır. Türkiye, adaya çıkartma yaparak fiili durum yaratamadığı gibi, Yunanistan'ın adadaki tedhişçi kuvvetlerinin geri çekilmesi kâğıt üstünde kalmağa mahkûm bir takım hükümlere bağlanmıştır. Ayrıca İngiliz üslerinin Akdeniz'in göbeğinde habis bir ur olarak kalması garantiye alınmış, Kıbrıs Meselesi Türkiye ile Yunanistan arasında askıya alınmak suretiyle NATO çerçevesi içinde çözümyolu aranması ortamı hazırlanmış, son zamanlarda Ortadoğu'da kuvvet dengesi aleyhine bozulan Amerika «barış meleği» pozunda Türkiye ve Yunanistan üzerinde kontrolunu daha da perçinlemiştir. Böylece 16 Kasım'dan beri sürüp giden keşmekeşten kârlı çıkan tek ülke, Amerika olmuştur.

Bundan sonra ne olacaktır? Hafta sonunda Lefkoşe'den gelen haberler, Makarios'un **«Kıbrıs Devleti'nin bağımsızlığını ve hükümranlığını korumak»** gerekçesiyle Rum Milli Ordusu'nun silâhtan tecrit edilmesine karşı çıktığı merkezindedir. Makarios, gerçekten *«bağımsızlık» taraftarı mıdır, yoksa bunu Eno*sis'e geçmek için bir tramplen olarak mı kullanmaktadır? Kıbrıs Cumhurbaşkanı, gerçek niyeti ne olursa olsun, muhakkak ki, **«Bağımsız Kıbrıs»** tezini savunmakla Birleşmiş Milletler'de çoğunluğu teşkil eden üçüncü dünya ülkeleri ve sosyalist ülkeler nezdinde daima ağır basmaktadır. Türkiye için en gerçekçi yol, Makarios'u güçlü kılan bu teze sahip çıkmak ve NATO dışında **«üslerden arınmış bağımsız federatif Kıbrıs»** görüşünü ısrarla savunmaktır. Amerikan emperyalizminin maşası Yunanistan'a adanın ilhakını önlemenin tek çaresi budur. Ancak, böyle bir teze sahip çıkabilmek ve cesaretle savunmasını yapabilmek için, herşeyden önce Türkiye'nin kendisini Amerikan hegemonyasından ve NATO'dan kurtarması gerekecektir.

Şu halde, Kıbrıs sorununun köklü çözümüne giden yolda atılacak ilk adım, Türkiye'yi, ne bahasına olursa olsun, süresi 1969'da sona erecek olan NATO'dan kopartmak, Amerikan üslerinden temizlemektir. Bu, sadece Kıbrıs sorununun köklü çözümü için değil, fakat ileride emperyalizmin başımıza musallat edebileceği başka belâlardan korunmanın da tek çaresidir. Johnson'ın temsilcisi Cyrus Vance'ın Demirel'le yaptığı görüşmede, bir çıkartma halinde Kürt Meselesi'nin karşımıza çıkarılabileceğini ima etmesi, boşuna değildir. Ancak, Türkiye'nin Amerikan hegemonyasında kurtulabilmesi ve NATO'dan kopması, Amerikan emperyalizmi ile çıkarbirliği halindeki egemen sınıfların ve onların temsilcilerinin iktidarında asla mümkün olamayacaktır. ANT'ın son sayfasında da belirtildiği gibi, başlangıçta en şiddetli şekilde savaş kundakçılığı yapan iktidarın kalemşorları fiyaskodan sonra sosyalistleri NATO'yu parçalamak için savaş kundakçılığı yapmakla suçlamaya kalkışmışlardır. Çünkü onlar için önemli olan ne Kıbrıs, ne Türkiye'nin hayati sorunlarıdır, sadece ve sadece kapısında kemik yaladıkları Amerika ve NATO'dur. Ama boşuna gayret! Son olaylar halkın gözünü açmış, Türkiye'nin kurtuluşunun ancak Amerika'dan ve NATO'dan kopmakla mümkün olabileceği herkes tarafından anlaşılmıştır. Türkiye halkı, asıl savaşın Amerika'ya karşı verecektir. NATO'ya karşı verecektir.

Kıbrıs gerginliği Türk ve Yunan askerlerini savaşın eşiğine kadar getirdi. Solda Türk askerleri savaş hazırlığında, sağda ise Rumlar siper kazarken görülüyor.

SONUÇ: FiYASKO!

27 Kasım Pazartesi günü 18'de başlayan Bakanlar Kurulu toplantısı sabah saat 6'ya kadar sürmüş ve 12 saatlik çalışmadan sonra bakanlar dağılırken sudan bir açıklama yapmakla yetinilmişti.

Oysa bu toplantı maratonunda Türkiye Amerika'ya bir kere daha boyun eğiyor, iki haftadır büyük gürültülerle sürdürülen savaş kampanyası tam bir fiyasko ile sonuçlanıyordu.

Nitekim biraz sonra Amerikan Büyükelçiliği'ne ait siyah bir otomobil başbakanlık binası önünde duracak, içinden çıkan iki mini etekli Amerikan Büyükelçiliği sekreteri mavi renkli Royal marka bir daktilo makinesiyle başbakanlığa girecek ve son yılların en büyük fiyaskosu, bu mini etekli kızlar tarafından bu mavi renkli daktilo makinesinde altı kopya olark belgelenecekti.

Evet, bakanlar kurulunun 12 saatlik toplantısı sürüp giderken bitişikteki Dışişleri Bakanlığı makamında Çağlayangil ile Başbakan Johnson'ın özel temsilcisi Vance kafa kafaya vermiş, tam 7 saat 20 dakika süre ile Amerika'nın empoze ettiği **«Kıbrısla İlgili Anlaşmalara Uyma Anlaşması»**nın maddeleri üzerinde çalışmışlardı. Sonra bu maddeler bakanlar kurulu toplantısına götürülmüş, bu arada Çağlayangil Sovyetler Birliği'nin Ankara Büyükelçisi Simirnov ile 115 dakikalık bir görüşme yapmış, neticede Demirel Hükümeti, Amerika'nın sunduğu **«anlaşmalara uyma anlaşması»** taslağına **«Evet»** demişti!

Başbakanlık'ta ve Dışişleri Bakanlığı'nda bu yoğun çalışmalar olurken Büyük Ankara Oteli'nde NATO Genel Sekreteri Manlio Brosio, Süleyman Demirel tarafından başbakanlığa çağırılmayı boşu boşuna beklemişti. Asıl büyük patronun temsilcisi ile görüşme yaptığı için ikinci planda kalan Brosio, kendisine pek aldıran olmadığı için sabahın erken saatlerinde Lefkoşe'ye gitmek üzere Ankara'dan ayrılmıştı.

Biraz sonra da, Demirel Hükümeti'nin **«O.K.»** ini alan özel temsilcisi Cyrus Vance, **«anlaşmalara uyma anlaşması»**nın dört nüshası yanında olduğu halde Ankara'dan Atina'ya uçuyordu.

Her ne kadar Vance'ın uçağının Atina'ya indiği sırada Associated Press ve United Press Ajanslarının teleksleri İskenderun ve Mersin'den hareket eden Türk Donanması'nın Kıbrıs'a doğru yola çıktığını ve Türk jetlerinin Lefkoşe'yi yalayarak uçtuklarını haber veriyorlardı ise de, bu çıkışlar artık hiçbir şeyi değiştirmeyecekti. Çünkü Johnson'ın özel temsilcisi Vance, Türk teklifini (aslında Amerikan teklifidir) Yunan Kraliyet Konseyi'ne sunarken, Amerika Birleşik Devletleri'nin Atina Büyükelçiliği'nden Washington'a çekilen telsiz mesajında Türk çıkartmasının kesinlikle önlendiği bildiriliyordu.

Bunun anlamı ise şu idi: **«Türkiye için fiyasko, Amerika için zafer!»**

Vance'ın, dolayısıyla Amerika'nın bu kolay başarısının sırrını çözebilmek için bir hafta öncesine şöyle bir göz atmak gerekir:

Bakanlar Kurulu üyelerinin üçte birinin itirazlarına rağmen «savaş» tehdidini savuran ve Meclis'ten de bu konuda tam yetki alan Demirel, ilk fırsatı kaçırdıktan sonra Vance'ın Ankara'ya gelmesi ile, Kıbrıs çıkartmasının ve Yunanistan ile savaşmanın artık imkânsız hale geldiğini anlamıştı. Fakat atılan adımı geri alması da kolay değildi. Johnson'ın özel temsilcisi olarak özel bir uçakla Ankara'ya gelen McNamara'nın yedeği Cyrus Vance, Demirel ile yaptığı görüşmede özetle şöyle demişti:

«Türkiye, çıkarma fırsatını kaçırmıştır. Artık Kıbrıs yüzünden savaş patlak vermemesi için Birleşmiş Milletler, NATO, Amerika, İngiltere, Kanada, Papa, Sovyetler Birliği çaba harcamaktadır. Buna rağmen Türkiye çıkarma teşebbüsünde bulunursa, dünya kamuoyuna saldırgan olarak tanıtılacaktır. Üstelik, Türkiye'nin bir kürt meselesi vardır. Bütün bunlardan öte Bulgaristan ve Arnavutluk ile Yunanistan arasında çıkacak bir savaştan yararlanmak için sınırlarda yığınak yapmaktadır. Savaş başlar başlamaz Bulgar ve Arnavut kuvvetleri Yunan sınırlarını aşacak olursa, Amerika NATO üyesi Yunanistan'a anlaşmalar gereğince yardım edecektir. Bu durumda, bir noktada Amerika ile Türkiye cephede karşı karşıya gelecektir. Bunun sorumluluğunu Türkiye taşıyabilecekmidir? Ve bütün bunlardan sonra Türkiye'ye Amerikan yardımının devam etmesinin imkânsızlaşacağını da unutmamak lâzımdır...»

Ve Vance, çantasından Türkiye ile Yunanistan'ın arasını bulmak için Amerika, İngiltere ve Kanada tarafından hazırlanan iki bölümden ibaret iki safhalı planı çıkarıp masanın üzerine koymuştu.

Planın birinci safhası iki maddeden ibaretti ve Türkiye'nin Kıbrıs çıkartmasından vazgeçmesini, Yunanistan'ın ise Kıbrıs'tan askerlerini çekmesini öngörüyordu. Eğer taraflar bu maddelerde anlaşmaya varacak olurlarsa, planın beş maddelik ikinci safhasının uygulanmasına geçilecekti... Planın «bu safhasında ise, Türkiye'nin Kıbrıs'ın toprak bütünlüğünü tanıması, Ada'daki Türk ve Yunan askerleri sayısının Zürih andlaşmalarında gösterilen seviyede tutulması, Barış Gücü görev süresinin uzatılarak takviye edilmesi, Geçitkale ve Boğaziçi köylerinde zarar görenlere ve ölenlerin ailelerine tazminat verilmesi, Kıbrıs Türklerinin can ve mal güvenliğinin garanti altına alınması öngörülüyordu.

Ancak Demirel'in bu plânı hemen kabul etmesi düşünülemezdi. Çünkü başta Tural olmak üzere bütün komutanları ve güneyde yığınak yapan silahlı kuvvetleri çıkartma yapmaktan alıkoymak, tehlikeli tepkilere sebep olabilirdi. Bunun için çok daha inandırıcı ve sağlam bir plân hazırlamak gerekirdi.

Nitekim, Vance'ın tekliflerine çoktan razı olan Demirel, sırf zevahiri kurtarmak için ertesi gün, Johnson'ın özel temsilcisine sert çıkış yaptığını ve bir daha kendisiyle görüşmemesini söylediğini, gazetelerle ilan ettiriyordu.

Demirel, her şeyden önce çıkartmanın bu kadar gecikmesine makul bir gerekçe bulmak zorundaydı. Geçitkale ve Boğaziçi köylerinin saldırıya uğradığı gece Demirel'in Genelkurmay Başkanı'ndan ve kuvvet komutanlarından hemen harekete geçmelerini istediği, ancak komutanların

MİNİ ETEKLİ SEKRETER
— Fiyaskoyu belgeledi —

«Kara ve Deniz Kuvvetlerinin hazırlanması için sekiz gün mühlet istediği» yolunda söylentiler çıkartılmıştı ama bu söylentiler de durumu kurtaracak nitelikte değildi. Geçitkale ve Boğaziçi köylerinin saldırıya uğramasında Demirel iktidarının büyük ihmali bulunduğu herkes tarafından biliniyordu. Çünkü, Limasol ve Larnaka'yı birbirine ve aynı zamanda Lefkoşe'ye bağlayan yolun kontrolu, Geçitkale ve Boğaziçi mücahitlerinin elinde idi. Yoldan Barış Gücü eskortunda geçmek isteyen Rumlarla çıkan çatışmadan sonra 20 Temmuz'da yoldan

BU DA FiYASKONUN BAŞKA CEPHESi!

Kıbrıs gerginliğinin Türkiye hesabına fiyasko ile sonuçlanmasında en büyük rolü muhakkak ki, iktidarın «dümensuyu politikası» oynamıştır.

Ancak, Türkiye'nin dışarıdaki propaganda ve haberleşme servisleri de gösterdikleri kayıtsızlık ve ihmal ile dünya kamuoyu'nun kısa zamanda Türkiye aleyhine dönmesine sebep olmuşlardır.

Nitekim, 16 Kasım'da 24 Türk'ün hayatına kıyan Grivas'çılar bütün dünyaya olayları dilediklerı gibi aksettirmişler, buna karşılık Türk haberleşme örgütleri tam bir acz içinde kalmışlardır.

16 Kasım olaylarında 24 şehidimize karşılık bir tek Yunanlı ölmüş, Türklerin şehitlerinden hiç söz etmeyen Fransız televizyonu, 48 saat geçmeden bir tek Yunan ölüsünü milyonlarca seyirciye göstermiştir. Ya bizim 24 şehidimiz? Yok, bunlar ölüden sayılmıyormuşçasına, ne bir film parçası, ne bir fotoğraf!

Fransızları bu konuda kınamağa hakkımız yok. Karşı taraf haberleşmenin önemini gayet iyi bildiği için askeri harekâtla birlikte özel uçakla film ve fotoğrafları dünya başkentlerine ulaştırırken biz çenemizi kaşımakla yetiniyoruz. Haber haberdir, film ve fotoğraf, derhal ulaştırılmaz, yerinde de desteklenmez, yaygınlaştırılması için uğraşılmazsa, hiçbir yerde

SÜLEYMAN DEMİREL
— Çizmeleri çekemedi! —

geçişin Barış Gücü'nün kontroluna bırakılması, 15 Kasım olayları için verilmiş en büyük tâvizdi... Sonra, 15 Kasım'ın üzerinden günler geçtiği halde çıkartmanın gerçekleştirilememesinde de Demirel iktidarının beceriksizliğinin büyük rol oynadığı biliniyordu.

Askerler, ne bahasına olursa olsa olsun Kıbrıs'a çıkartma yapılmasını istiyorlardı. Savaşı savunanların başında «Mareşal» adayı Tural geliyordu. Askerlere göre, en kötümser hesaplarla yüzde 50 zayiat bahasına Kıbrıs çıkartması başarı ile sonuçlanacaktı. Çıkartmaya müdahele ettiği takdirde Yunanistan'ın da ekarte edilmesi aynı zayiat oranıyla gerçekleştirilebilirdi.

Askeri hazırlıklara rağmen çıkartmanın savsaklanması üzerine büyük hiddete kapılan Tural ve komutanlar, başbakanlıktan ayaklarını çekmişlerdi. Başbakanlık'tan açılan telefonlara verilen cevaplar genellikle **«Komutan teftişte... Komutan Mersin'de.. Komutan Adana'da...»** şeklindeydi.

AP Grupu'nda ve başkanlık divanında hükümetin beceriksiz Kıbrıs politikası yü*zünden bölünmeler olurken* Meclis'ten savaş yetkisi alan Demirel iktidarının bu yetkiyi kullanamaması da demokrasinin üzerinde karanlık bulutlar birikmesine sebep olmuştu.

Bu *tehlikeli* atmosferde Vance'ın teklifini kabul ederek çıkartmadan kesinlikle vazgeçmek, Demirel'e çok pahalıya mal olabilirdi. Tam bu sırada, bir rejim buhranında durumunu Demirel'in durumu kadar tehlikede gören Sunay'ın harekete geçtiği görüldü. Vance'ın tekliflerine «Evet» demeden önce yapılacak iş, önce siyasî parti liderlerini çağırıp son durum hakkında bilgi vermek ve meseleyi barış yolu ile çözmenin Türkiye yararına olduğunu anlatmaktı. Demirel ve Çağlayangil'in Çankaya'yı ziyareti sırasında rejimi ve durumu kurtarmak için Demirel'in siyasî parti liderlerini başbakanlığa çağırması kararlaştırıldı.

TİP temsilcisinin çağırılma*lığı temaslarda* Demirel, İnönü'ye de, Feyzioğlu'na da, Bölükbaşı'ya da, Aksu'ya da, Türkeş'e de hemen hemen aynı şeyleri söyledi. Grivas'ın geri alınması, Yunan kuvvet*lerinin çekilmesi, tahrip edilen* köylere maddî, ölenlerin ailelerine manevî tazminat verilmesini öngören Amerikan, İngiliz ve Kanada plânından mülhem Türk teklifini Yunanistan'ın *kabul ettiğini belir*ten Başbakan, tek pürüzlü noktanın, Yunan askerlerinin Kıbrıs'tan nasıl çekileceğinin tesbiti olduğunu açıkladı.

Bütün liderler aynı noktada birleşmişlerdi: Yunanistan ile imzalanacak bir anlaşmanın önem taşımayacağını, en kısa zamanda yeni bir buhranın patlak vereceğini belirtiyorlardı. Demirel ise liderlerden bu endişelerini açıklamamalarını rica ediyor, özellikle Kıbrıs konusunda demeç vermemesi için Bölükbaşı'ya âdeta yalvarıyordu.

*Parti liderleriyle yaptığı gö*rüşmelerdene sonra demokrasiyi tehdit eden tehlikeyi bertaraf ettiğine kanaat getiren Demirel nihayet 28 Kasım sabahı tafrayı br yana bırakarak, **«çıkartma»** edebiyatından vazgeçiyor ve Johnson'ın özel temsilcisine **«Evet!»** diyordu...

1964'den bu yana ilk kez önemli bir buhrana sebep olan Kıbrıs yüzünden Türkiye ile Yunanistan'ın çatışmasını önlemekle, Amerika aslında kendi çıkarlarını korumuştur.

Çünkü, Yunanistan'daki fa*şist ve Amerikan* kuklası Cunta halk ile bütün bağlarını koparmıştı, ülke bir iç savaşın eşiğinde idi. Bir Türk - Yunan savaşı'nın getireceklerini şimdiden kestirmek mümkün *değildi. Savaş sona* ermeden, Yunanistan'da patlak verecek iç savaştan sonra, sol bir iktidarın yönetimi ele geçirmesi demek, NATO'nun Doğu Akdeniz kanadının parçalanması, Yunanistan'daki çıkarların ve aynı zamanda başkanlık seçimlerinde Amerika'daki Rum azınlığının oylarının uçup gitmesi demekti.

Cunta üzerine baskı yapan Amerika, yılbaşından sonra tahliyesine başlanacak olan Kıbrıs'taki İngiliz üslerinden yararlanma imkânını da yitirmek istemezdi. Bu arada, Yunanistan ile savaşa tutuşacak Türk halkının Amerika'ya karşı duyguları pek olumlu gelişmeler kaydedemezdi... Bir savaşta Yunanistan'ı yalnız *bırakamayacak durumda olan* Amerika, bir noktada Türkiye'ye karşı çıkmak zorunda kalacak, her geçen gün gelişen Amerikan aleyhtarlığı düşmanlık halini aldıktan sonra *ise, Türkiye'deki mevcut* bütün imkânlar elden kaçırılacaktı.

Bütün bu nedenler bir araya gelince, NATO'yu, Birleşmiş Milletleri ve Kanada ile İngiltere'yi arkasına alan Amerika, Kıbrıs için gözboyayabilecek ömürsüz bir barış sağlamıştır.

Amerika'nın hazırladığı, altına Türkiye'nin imza attığı Yunanistan tarafından kabul edilen teklifler, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri U'Thant'ın bir çağrısı şeklinde dünya kamuoyuna açıklanarak Yunanistan'daki askeri Cuntanın'da prestiji korunmak istenmiştir.

Türkiye ile Yunanistan arasında varılan son anlaşmayı, 1960 Londra ve Zürih andlaşmalarına dönüş olarak lanse etmeye çalışanlar, bütün gürültüye rağmen tek adım bile ileri gidemediklerini ya *bilmemekte, ya da bilmez gö*rünmek çıkarlarına daha uygun bulmaktadırlar.

Anlaşma, Kıbrıs sorununu temelden çözümlemek için hiçbir şey getirmemiştir. Üstelik, bundan sonra patlak verecek buhranlarda Türkiye'nin bugüne kadar kullanamadığı haklarını da ortadan kaldırmıştır.

Nitekim, U,Thant **«anlaşmaya uyma anlaşmasını»** açıklamadan daha önce Amerikan kuklası Grivas, aşağıdaki mülâkat ile barışın ömürsüzlüğünü daha başından ortaya koy*muştur:*

Soru — **Adaya ne zaman döneceksiniz?**

Cevap — **Süresiz bir süre sonra Ada'ya döneceğim.**

Soru — **Enosis için mücadeleye devam edecek misiniz?**

Cevap — **Tabii...**

Yoğurt

Yaşar Kemal

Milletler için de, kişiler için de kişilik sorunu çok önemli. Kişiliği olmayan bir insan, bir millet yarı yarıya ölü demektir. *Bir milletin kişiliğini* neler yapar, bir millet neler üstünde yükselir? Kişilik, sömürülmeye dayanamamak demektir. Aşağılanmaya dayanamamak demektir. Küçülmeye dayanamamak demektir. Kişilik kötülüklere, haksızlıklara, kim *için olursa olsun,* karşı *koymak, demek*tir. Kişiliği yapan coğrafyadır, havadır, sudur... Tarihtir, geleneklerdir. Kişiliği yapan dildir, kültürdür. Aslında her milletin kişiliği vardır. Zamanla milletlerin kişilikleri yozlaştırılmıştır. Şu, ya da bu sebep yüzünden.

Sömürgecilik çağı milletlerin kişiliklerini öldürme çağıdır. Milletlerin kültürlerini yozlaştırma çağıdır. Kişiliği olmayan, milletten hiçbir şey bekleyemezsin. O bir tutsaktır. Bütün haksızlıklara karşı boyun eğendir. Yaratıcılığını yitirendir.

Kişiliği yok edilmiş, yozlaştırılmış bir insan, bir millet yaratıcılığını yitirmiştir. O, taklit eder. O, hiçbir şey yaratamaz. Bakın Türkiye'de oturan burjuvalara, hiç bir şey yaratabiliyorlar mı? Hattâ ne ticarette, ne sanayide, Bilimden kültürden geçtik, hiç bir dalda bir şey yaratabiliyorlar mı? Dünyaya ekledikleri hiç bir şeyleri var mı? En küçük, en küçük.

Geri kalmış memleketlerin burjuvaları, bulundukları yaşadıkları memleketleri de kendileri gibi yapmağa uğraşırlar. İstanbul *dükalığı burjuvaları* yıllarca *Fran*sız burjuvalarını taklit etmediler mi, bütün kişiliklerini unutup? Kendi geleneklerini, tarihlerini, dillerini, kültürlerini küçük görerek? Şimdi de Amerika, İngiliz burjuvalarını taklit etmiyorlar mı, Türk kültürünü, *geleneklerini küçük görerek?*

Çağımız bilinçli olarak insanın kendisine dönme çağıdır. Toprağına, geleneklerine, kültürüne dönme çağıdır. Dökme suyla değirmen dönmez denilen çağdır. Elbette insanlar birbirlerinin kültürlerinden faydalanacaklar. Bu doğal bir şeydir. Ama hiç bir kültür öteki kültürü öldürmeyecek, yozlaştırmıyacak, yok etmeyecek... Bir millet kendi kültürünü yitirip ötekinin kültürünü taklit etmeyecek.

Bizim edebiyatımız, çoğu zaman taklitçi bir edebiyat olmuştur. Bu edebiyatta yalnız kendine, halkına dönen kişilerdir ki büyük olabilmişlerdir. Nazım Hikmet yüzde yüz Türk kültürünün, Türk dilinin, Türk halkının şairidir. Nazım Hikmet Fransız, Rus, *Arap, Acem kültüründen sonuna kadar fay*dalanmıştır. Ama kendi milli kültürüne, kişiliğine sırtını dayadıktan sonra.

Ben Kafka'ya karşı değilim. Üstelik de şiirine, ustalığına hayranım. Hele Faulkner'ı çok seviyorum. Gerçekten edebiyata *yenilik getirmiş kişilerdir bunlar.* Çağımızın yenilik öncüleridir. Büyük kişilikleri vardır. Onları kendi koşulları ve kendi dünyaları, kendi gelenekleri, kendi dilleri, kendi kültürleri, kendi kişilikleri yaratmıştır. Faulkner'ın ustaları arasında Homeros'u bulabiliriz. Belki de baş ustası onun *Homeros'*tur. Çok derinlemesine üstünde düşünmeden, onda Homeros'tan hiç bir iz bulamayız. Homeros Faulkner'a çok şey öğretmiştir. Bu belli. Ama Faulkner onu taklit etmemiştir.

Şimdi biz de elbette Faulkner ve Kafka'dan bir şeyler öğreneceğiz. Dünya edebiyatında onlar birer aşamadır. Ama bunların ikisini de taklit etmiyeceğiz. Edersek yaratıcılığımız olmaz, ölür. Zaten kişilikleri taklit edemezler, faydalanırlar.

Her kişinin bir yoğurt yeyişi vardır. Olmalı. Bu yoğurt yeyiştir ki insanı insan eder, yaratıcı eder. İnsan kendine döndüğü an yaratmağa başlar. Kendi gibi yoğurt yediği an, yaratmağa, insan olmağa, millet olmağa başlar.

Bunun dibi başı da milli bağımsızlıktır Millet olarak ne zaman bağımsız olmuşsak, dikkat edelim o zaman yaratıcı olmuşuzdur. Bir Nazım Hikmeti yaratan Mustafa Kemal çağının bağımsızlığı, kendine dönüşüdür. Ve hâlâ yaratıcı gücümüz azıcık da olsa sürüp gidiyorsa Mustafa Kemal çağının bağımsızlık düşüncesinden dolayıdır.

Yaratıcı insan, yaratıcı millet kendince yoğurt yiyen kişi ve millettir. Mustafa Kemal'in bağımsızlık politikasına dönüş, insanlığımıza dönüş olacaktır.

Bu da ancak sömürgecilerle ipi yüzde yüz koparmakla mümkündür. Komprador, taklitçi *burjuvanın hâkimiyetini yüzde* yüz kırmakla mümkündür. Yâni bilimsel sosyalizmi kurmakla mümkündür. Çağımızda geri kalmış bir milletin sosyalist olmadan bağımsızlığı da mümkün değildir. Soslayizm insanlığın kendine, kişiliğine dönüşüdür. Dünyanın, inanılmaz, bir yaratıcılığa kavuşmasıdır.

maz. Bu bir saat sorunudur. Önce davranan, fotoğrafını ve haberini yayımlatır. Yunanlılar bunu gayet iyi örgütlemiş durumdadırlar. Bizimkiler ise uyumaktadır. Bu işte çalıştırılan parti ve aile dostları, yabancı ülkelerde etkisiz ve zavallı kalıyorlar. İsteseler de bir şey yapmalarına imkân yok, kişilik yok çoğunda... Basın yayın teşkilâtını «A»dan «Z» ye kadar değiştirmek, yerine genç ve yetenekli bir kadroyu getirmek kaçınılmaz hale gelmiştir.

Kıbrıs olayları ile ilgili bir başka skandal da Almanya'da olmuştur. 26.11.1967 günü Alman Televizyonu'nda «Der Internationale Frühschoppen» **adı altında, son Kıbrıs olayları ile ilgili bir açık oturum yapılmıştır. Bu açık *oturuma Türkiye'yi temsilen Adalet Gazetesi* muhabiri ve Deutsche Welle'nin Türkçe yayın servisi yöneticilerinden Fuat Emircan katılmıştı. Emircan, milli dâvamızı yetersiz Almancası ile Alman kamuoyuna çok kötü ve yanlış yansıtmış, üstelik konuyla hiç ilgisi olmadığı halde 27 Mayıs Devrimi'ni suçlamıştır.**

Almanya Türk Öğrenci Federasyonu Başkanı Devrim Ulucan, yayımladığı bildiride «Biz Almanya'da öğrenim gören Türk gençleri, bütün *ilgili makamları, ulusal dâvalarımızı* hırslarına âlet eden bu türlü ehliyetsiz **kimse**lere karşı daha uyanık olmaya ve haklarında gerekli tedbirleri almaya çağırıyoruz» **demektedir.**

Tabiî Türkiye'de ulusal dâvalarımızın farkında olan «ilgili makamlar» **varsa...**

Hitler de bu yoldan geçmişti!

- **Türkeş'in «Başbuğ» ilân edildiği CKMP Büyük Kongresi Nazi toplantılarını andırıyordu... Osman Yüksel Serdengeçti ve Osman Turan'ın da CKMP'ye davet edilmesi, kendisine rakip istemeyen Başbuğ tarafından tepkiyle karşılandı.**

Bir zamanlar sapık fikirlerini gerçekleştirmek için bütün dünyayı kan ve ateş içerisinde bırakan Hitler ve onun Türkiye'deki kopyası olmağa özenen başbuğ Türkeş!

Bir yıl süren yoğun çalışmadan sonra Adana İl Başkanı'nın kurduğu mehter takımı, **Akay'daki Saray** Düğün Salonundan **çıkıp, en** önde yerini aldı. **Mehter** takımının ardına **«Başbuğ Türkeş»** durdu. Türkeş'in arkasında ise CKMP Genel Kongresinin 976 delegesi eksiksiz üçerli sıra oldu. Mehter başının verdiği komutla, uygun adım yürüyüşe geçen alay, Akay yokuşunun sonunda sola dönüp Atatürk Bulvarında, Ankara'lıların şaşkın bakışları arasında ilerlemeye başladı. Takvimler 25 Kasım 1967 Cumartesi'yi gösteriyordu...

Dünya'nın başına İkinci Dünya Savaşı belâsını getiren Alman Nazi Partisi'ne benzemek için her şey düşünülmüştü... CKMP Kongresinin başladığı 24 Kasım Cuma sabahı, erken saatlerde Saray Düğün Salonunun girişinde sağlı sollu gençlik kolları üyesi, gençler vaziyet almış, mehter takımı getirilmiş, duvarlara Ziya Gökalp'ten cümleler yazılmıştı.

Kongreye, **«Başbuğ Türkeş - Allahü Ekber»** âvazeleri ile gelen CKMP Genel Başkanı ve Emekli Albay tezahürat yapanları sağ elini, ayası hafif ileriye dönük olarak selâmlamıştı.

Komedi, Başkanlık Divanı seçimleri ile bir az daha belirli hale geldi. Kongre başkanlığına seçilen Erhan Löker, usûl hakkında söz isteyen ve bir başkan vekili seçilmesinin tüzüğe aykırı olduğunu öne süren delegeyi azarlamıştı. Fakat, delege cebinden çıkardığı tüzüğü Löker'e uzatıp **«Bilmiyorsan, öğren. Bak burada yazıyor.»** demişti. Löker, tüzüğün, kongre başkan vekillerinin iki tane olacağı yolundaki hükmünü okuduktan sonra hiç bozuntuya vermeden **«Haklısın be kardeşim Tamam, şimdi de ikinci başkan vekili seçeriz olur biter»** demişti. Herkes gülmemek için kendisini zor tutuyordu. Çünkü, Başbuğ, böyle ciddi toplantılarda gülmenin doğru olmadığını kulaklara fısıldatmıştı.

Başkan vekilleri sorunu çözümlendikten sonra, sıra saygı duruşuna gelmişti. Başkan'ın **«Ayağa kalkın»** buyruğu ile delegeler yerlerinden doğrulmuş ve kongre divanı kâtiplerinden birinin saygı duruşunda bulunduktan sonra dua ederek avuçlarının içi ile yüzünü sıvazlaması aynen kopye edilmişti.

Başbuğ Türkeş kürsüye çıkana kadar herşey düzenli geçmişti. Yalnız, Başbuğ'un, hazırladığı metni okurken teklemesi delegeler üzerinde soğuk duş etkisi yapmıştı. Çünkü, onlara göre en güzel ve acıklı konuşan lider Türkeş'ti. Liderin niçin teklediği kısa bir süre sonra anlaşılmıştı. Evde unuttuğu gözlüğünü gençlik kollarının en hızlı koşan gençlerinden biri, nefes nefese getirip kürsünün üzerine bıraktıktan sonra, Başbuğ kıraatını daha dokunaklı yapmaya başlamıştı.

Birlik Partisi'nin, CKMP Milletvekillerine kur yapması Başbuğ'un neşesini kaçırmış olmalı ki, bir ara elindeki metinden çıkarak şöyle demişti:

— **«Vatandaşlar arasındaki mezhep farklarından yararlanıp siyasi çıkar peşinde koşanlar yanılıyorlar.»**

O sırada, dinleyicilere ayrılan balkondaki sıranın en önünde oturan Birlik Partili Şemsi Belli, genel merkeze ulaştırmak için Türkeş'in kendileri ile ilgili sözlerini defterine geçiriyordu...

ÜÇ HİLÂL VE GAMALI HAÇ!
— Şimdilik hasıraltı edilen sembol! —

İstanbul delegasyonu, beraberinde bir de teklif getirmişti. **Teklif partinin ambleminin** değiştirilmesi ile ilgiliydi. Üç hilâl yan yana getirilmiş ve bu yan yana getirilişten bir çeşit **«Gamalı Haç»** ortaya çıkmıştı. **Fakat, Başbuğ** böyle çıkışlar için henüz zamanın erken olduğunu öne sürerek, teklifi hasıraltı ettirmişti. Oysa, Başbuğ da istiyordu ve üstelik beğenmişti amblemi amma, iyiden iyiye deşifre olmanın askerlikten gelen bir alışkanlıkla doğru olmadığını hesaplıyordu.

Başbuğ Türkeş'in partisinde **«Osman Turan Tehlikesi»** olduğu, öğleden sonra başkanlık divanına verilen bir teklifle ortaya çıkmıştı. Teklifte, seçilecek üç kişilik bir heyetin Osman Turan ve Osman Yüksel Serdengeçti'nin evlerine giderek kongreye davet edilmelerini öneriyordu. Kastamonu Milletvekili İsmail Hakkı Yılanlıoğlu ve arkadaşları tarafından hazırlanan teklif kongre tarafından benimsenmişti. Aslında, Yılanlıoğlu, AP'den kopmak üzere bulunduğu günden bu yana Turan ve Serdengeçti ile yakın temastaydı. Turan'ın, CKMP'ye davet teklifini reddedişini Yılanlıoğlu kürsüden şöyle açıklamıştı:

— **«Sayın Osman Turan'ın siyasi ve bedeni rahatsızlığı devam etmektedir.»**

Başbuğ Türkeş'in, kendisinden başka ünlü bir kişinin CKMP çatısı altında bulunmasına tahammülü olmadığını, geçmiş olaylar bütün açıklığı ile ortaya koymuştu. Sonra, Turan geçimsiz, kendi başına buyruk, emir almasını sevmeyen bir tip olduğu için, Başbuğ'un karşısına çözümü güç pek çok problem getirebilirdi.

Aslında, Osman Turan ve arkadaşlarının CKMP'ye girmeleri hiçbir şey sağlamazdı. Çünkü, kısa devrede iktidara gelmek için, Nazi Partisi stili CKMP kurmak için çalışanlar da, Osman Turan ve arkadaşları da tutum ve davranışları ile kendi kendilerini tatmin etmekten başka bir şey yapmıyorlardı!

Çünkü ekonomik ve sosyal problemlerin gün ışığına çıktığı 1967 Türkiye'sinde «ırkçı» hareketlerin, bazı sapıklar dışında taraftar bulması mümkün değildi.

Nazi özentisi CKMP Kongresi'nin bir başka talihsizliği de, aynı sırada Almanya'daki yeni Nazi hareketi lideri Adolf Von Thadden'in görüşlerinin Le Nouvel Observateur Dergisi'nde yayınlanması olmuştu.

Almanya'nın ikinci Adolf'u ve Alman Nasyonal Demokrat Partisi Lideri Von Thadden, bu dergiye verdiği demeçte **«Çocuklarımızı öldüren, karılarımıza tecavüz eden Türkleri, Cezayir'lileri ve melezleri kapıdışarı etmeliyiz»** diyerek Türk ırkını üstün ırktan saymadığını ilân ediyordu...

Bu durumda bizim ırkçıların Almanya'daki üstadlarına ne cevap verecekleri, hafta sonunda en çok merak edilen konulardan biri olmuştur.

Nato'ya Nota

Fuat Köprülü, Dışişleri Bakanıyken, Kıbrıs diye bir meselemiz yoktur, **deyû fetva vereli, suların altından çok köprüler, köprülerin üstünden de çok dayılar geçti. Milletçe bağrımıza bastığımız Kıbrıs dâvasını gelip - gidici hükümetler de, el hak mesele ettiler kendilerine. Gel gör ki, bizler tutmağa çalıştıkça, bu dâva büsbütün batağa saplandı.** Biz, Kıbrıs Türktür, Türk kalacaktır. Yeşilada Kızıl Olmaz! **dedikçe, Ada kızıl kanlara boyandı. Biz,** Ya Taksim, Ya Ölüm! **diye haykırdıkça, Taksim gerçekleşemediğinden herhalde, Ölüm tırpan attı Türk cemaatine. Biz,** Kıbrıs'ı Vermeyiz! **diye dağı taşı titrettikçe, Kıbrıslı kandaşlarımızın ne toprağı kaldı, ne çifti, ne çubuğu. Biz,** Dayanın, Geliyoruz! **diye kükredikçe, onların, dayandığı kaleler, bendler, duvarlar yerle bir oldu. Biz,** Taksim **derken,** Çıkartma **derken, onlara ölülerini** Toplama **düştü... Şimdi belki de,** Bıraksınlar gayrı bizim yakamızı, daha fazla yardıma dayanacak dermanımız **kalmadı!** **diyorlar içlerinden.**

Öyle deme, kardeş! Gâvurlar senin üstüne çullanır da, böyle eli kolu bağlı olurmağa gönlümüz razı olur mu bizim hiç! Biz de kahroluyoruz burda yardımınıza koşamadığımız için, kurşun yerine lâf attığımız için... Neylersin ki, tutamıyoruz o barut yanığı ellerinden. Ellerimizi tutanlar var çünkü; sözde elimizden tutuyorlar diye, bizim de ellerimizi tutanlar, ayaklarımıza köstek olanlar var. Yirmi yıldır sözde bizi kalkındırıyorlar diye, ocağımıza İncirlik dikenler var. Üs kuruyoruz sizi korumak için **deyip altımızı üstümüze getirenler var. Silâh verip, dardaki kardeşlerimize yardım için kullandırtmayanlar, uçak verip benzinini sulandıranlar var. Sözü dinlenmedi diye hükümet devirenler var... Biz tam özgür değiliz ki, senin özgürlüğünü koruyalım. Biz tam bağımsız değiliz ki, senin bağımsızlığını savunalım. Coni'nin ne zaman, hangi düğmeye basıp, yurdu Teksas çölüne çevireceğini bilmiyoruz ki, biz de canımızdan emin değiliz ki..**

Ne var ki, kardeş, NATO'ya bir kere kapıldık diye, hepten nato - kafalı da olmadık. Biz sana yardım edemiyoruz ama, sen bize yardım ediyorsun, ne hallere düştüğümüzü anlamamıza yardım ediyorsun. Kıbrıs dâvası öyle bir mihenk taşı oluyor ki bizim için, biz Kıbrıs'ı kurtaramıyoruz ama, böyle giderse, Kıbrıs bizi kurtaracak. Böyle giderse, yakındır, kardeş, bu millet NATO'ya bir nota çekip, al silâhlarını, ver bağımsızlığımızı! **demesini de bilecektir.**

Can YÜCEL

Ferruh Doğan

Bağımsızlık Savaşı Başlamıştır

Hüseyin BAŞ

Kıbrıs Meselesinin son olaylarla yeniden alevlenmesinden bu yana olup bitenler, Türk dış politikasının dün olduğu gibi bugün de ulusun en hayati çıkarları söz konusu olduğu hallerde bile **«elleri kolları bağlı»**, giderek bütünüyle **«bağımlı»** bulunduğunu bir kez daha bütümut biçimiye gözler önüne sermiştir.

Kıbrıs'lı soydaşlarımızın Anglo - Amerikan gizli servislerinin sefil maşası Yunan Cuntası ile birlikte kotardıkları **«Kıbrıs Meselesi'nin NATO çerçevesi içinde çözümüyle ilgili»** plânları yönünde vahşice kurban edilmesiyle patlak veren son olaylar ve onu izleyen traji-komik pazarlıklar dizisi, Türk Ulusu'nun yüreğinde kanayan onulmaz bir yara olarak kalacaktır.

Kıbrıs konusunda olup bitenler, yıllardır şımarık bir caka, akıl almaz bir inatla sürdürülen **«bütünüyle bağımlı»**, Atatürk'ün bağımsız ve temel barışçı kaynaklarından uzaklaşmış, kişilikten yoksun dümensuyu politikasının ipliğini pazara çıkaran yanılmaz bir **«mihenktaşı»** olmuştur.

Türk kamuoyu, son olaylarla Anglo - Amerikan çıkarlarının dümensuyunda seyreden, üstelik bununla da övünüp duran bir iktidarın Türk Ulusu'nun en haklı ve hayati dâvalarında ne denli güçsüz, kararsız, giderek çaresiz olduğunu kesinlikle anlamıştır. Kıbrıs Meselesi'ni olup bittiye getirerek NATO içinde üslü çözümle sonuçlandırmayı başaramayan Amerika, NATO'lu iki müttefikinin bunca fiyaskodan sonra kendi kamuoylarının önünde **«paçalarını»** kurtaracak sihirli diplomatik formüller ardında olağanüstü çabalar sarfetmiş ve sonunda tarafların sözde **«barış masası»na** oturmalarını sağlamıştır. **Şimdi varılan nokta, bu haysiyet kırıcı Amerikan usulü uyutma politikasıdır.**

Ne var ki, Kıbrıs gibi hayati ve haklı bir dâva karşısına ulusu «elleri kolları bağlı» olarak çıkaran ortamı hazırlayanların, Amerikan usulü uyutma politikasını halk yığınlarına eskisi gibi kolayıkla yutturabilecekleri şüphelidir. Zira bu kez, iktidarın bağımlı bir politika içinde **«bağımsız»** bir politika izlemek zorunda kalmasıyla ortaya çıkan çelişme, apaçık gözler önüne serilmiş, batı ittifakları ayakoyunu ile herşeyimizle teslim edildiğimiz Amerika'nın istekleri ve çıkarları dışında hiçbir harekete girişemeyeceğimiz anlaşılmıştır.

Kıbrıs hezimeti, ülkenin yüksek çıkarları bahanesiyle politikamızı bütünüyle Anglo - Amerikan çıkarlarına yamayan iktidarların yıllardır sürdürdükleri **«batı ittifaklarına bağlılık, batılı dost ve müttefikler»** mitosunun da yıkılışıdır.

Bir *müsibet* bin nasihattan yeğdir. Kıbrıs hezimeti, Türk Ulusu'nu **«bağımlılığının»** bilincine varmaya itmiştir. Bağımlılığımızın bilincine *varılmasının* ise, bizi, *kaçınılmaz bir biçimde* sağlıklı ve yepyeni bir bağımsızlık bilincine götüreceğinden hiç şüphe yoktur. Bütün mesele, Türk halkına, gözleri önünde sıkılmadan *oynanan* kepaze oyunu en yalın ve en etkin biçimiyle anlatmaktadır. Amerika, Kıbrıs meselesinin neden NATO içinde *çözümlenmesine taraftardır? Amerika'nın* **Akdeniz'de sürdürdüğü «üsler» politikası nedir? En haklı, ulusal ve hayati dâvamızda neden Amerika'nın istekleri dışında bir harekete girişememişizdir?**

Bu soruların cevabı, Türk sosyalistlerinin, **Kıbrıs hezimetiyle yeni bir bilinçlenmenin eşiğine gelen halk yığınlarını bağımlılığın zincirlerinden** kurtarmaya *yönelen savaşının platformu olacaktır.* **Hedef, ekonomik, politik ve askerî alanda Türkiye'yi kıskıvrak bağlayan NATO paravanası ardındaki Anglo - Amerikan** *emperyalizmidir. Düşman içimizdedir.* **Mikrop iliklerimize kadar kök salmıştır. Topraklarımıza, sularımıza, havalarımıza yerleşen düşman, en hayati davalarımızda fütürsuzca karşımıza çıkmakta, gerektiği zaman işi iğrenç tehditlere kadar götürmekten çekinmemektedir. Kıbrıs hezimeti, «Dostluk ve müttefiklik» maskesi altında Türkiye'ye reva görülen yüzkızartıcı davranışların en belirgin örneğidir. Kıbrıs gibi ulusal dâvaları onurlu bir biçimde çözüme ulaştırmanın bağımlı politikaların harcı olmadığı görülmüştür. Türkiye'nin haklı dâvalarına «Çıkartma»** yapması, öncelikle topraklarında çöreklenen Amerikan üslerine **«Çıkmasından»** geçmektedir. Türkiye, Amerikalıların kökünü topraklarından kazımadıkça, hiçbir ulusal dâvasına sahip çıkamıyacak, uyutma, avutma, yalan, dolan politikası içinde bocalayıp gidecektir.

Şimdi sosyalistler, Türk halkına, Kıbrıs hezimetinin ortaya çıkardığı uygun bilinçleme *ortamı* içinde, kendimizi Amerikan uyduluğunun batağından nasıl çekip çıkaracağımızın yollarını anlatmalıdırlar. Bütün güç, NATO'dan çekilme yö*nünde toplanmalı, ilerici güçlerin tümü* üslerden arınmış, ekonomisi, politikası ve askeriyle Türk halkının temel ve hayati çıkarları hizmetinde ha*reket edebilme özgürlüğüne* sahip olan, bağımsız bir Türkiye için çaba göstermelidir. Toplumcu güçler, ilerici gençlik meseleyi, daha başlangıcında sağlıklı yerine oturtmuş, Amerika'nın çevirmekte olduğu iğrenç çıkar oyununu, bütün çıplaklığıyla kavramıştır.

Kıbrıs olayları ve Amerikan uyduluğuna bel bağlayan politikanın getirdiği utanç verici yer, Türkiye'nin gerçek kurtuluşu için büyük bir fırsattır. General de Gaulle'ün bağımsız politika yolunda giriştiği deney ortadadır. Başarı kazanmıştır. Bizim için bulunmaz bir örnektir. Bu politikaya daha büyük bir dikkatle eğilelim. Fransa'nın NATO'dan çekilmesini, Amerikan üslerini kapıya *koymasını, topraklarına çöreklenen* **Amerikan sermayesi ile kıyasıya savaşının nedenlerini iyice anlamaya bakalım. Bütün bu gerçekleri, kolu kanadı** *kırılan, çaresiz bırakılan* **halkımıza anlatalım.**

Kıbrıs **hezimeti, Anglo Amerikan çıkarlarına bel bağlıyanların bağımlı politika taraflılarının, NATO hizmetinde olanların hezimetidir.**

Şimdi toparlanalım, çabalarımızı bağımlılıktan, NATO'dan, Anglo - Amerikan çıkarlarının utanç verici hizmetinden halkımızın kurtulması yönünde birleştirelim.

Türkiye'nin bağımsızlık savaşı başlamıştır.

Fethi Naci'nin görüştüğü Macar Sendikacısı Tibor Baranyai, XXI. Genel Kongrede.. (Soldan 6 ncı)

Macaristandan İnsan Manzaraları IV

BİR SEN

Milli Sendikalar Konseyi, bir memur - sanatçı elinden çıktığı belli olan zevksiz bir Lenin heykelinin bulunduğu meydanda. Bizi, Konsey'in Kültür, Propaganda ve Ajitasyon Şubesi Başkanı Bay Tibor Baranyai karşıladı. Hep alıştığım sahne: Küçük bir masa üzerinde meyva suları. Laszlo (tercüman) «Anlaşıldı, yalnız Halk Cephesi'nde içki ikram ediyorlar!» diye söylenlyor. Sormaya başlıyorum:

— Sendikalı sayısı ne kadar?

— İşçi, hizmetli, entellektüel olmak üzere, 3 milyondan fazla. Sanayide ve devlet çiftliklerinde çalışanların yüzde 97 - 98'i sendikalı. Kooperatif çiftliklerinde sendika söz konusu değil.

— Sendikalar iş kollarına göre mi kuruluyor?

— *Evet. 19 iş kolunda 19 sendika var.*

— Milli Sendikalar Konseyi hakkında biraz bilgi verir misiniz?

— Konsey'i Kongre seçer; 4 yıl için. Her 4 yılda bir kongre yapılır. Konsey'in 170 üyesi var. Bu üyelerden 23'ü Başkanlık Bürosu'nu meydana getiriyor. Konsey, üç ayda bir, Başkanlık Bürosu ayda bir toplanır. Konsey'in kararlarını Başkanlık Bürosu uygular.

— Konsey, görevini yapabilmek bakımından, kendi içinde birtakım şubelere ayrılmış olsa gerek. Bu şubeler nelerdir?

— En önemlileri şunlar: 1) Fiyat ve ücretler için, 2) Üretim ve işçileri teşvik için, 3) *İş güvenliği ve işçi sağlığı için,* 4) Kültür, propaganda ve ajitasyon için, 5) Örgütleme için, 6) Mali meseleler için, 7) Uluslararası ilişkiler için, 8) Sosyal güvenlik için, 9) Boş vakitleri değerlendirmek, eğlenceler düzenlemek için...

İşçinin bütçesi

— Konsey'in ne gibi yayın faaliyetleri var?

— Konsey'in bir merkezi organı var, adı Halkın Sözü (Nepszava), tirajı 280.000. Ayrıca 19 sendikanın da bir sendika gazetesi var. Tancsics (Tançiç okunuyor) yayınları var: İşçi hayatını anlatan kitaplar, marksizmi basitleştirerek anlatan eserler yayınlıyor. Munka (Emek) adlı aylık bir dergi, baskı sayısı 15.000. Altı dilde yayınlanan aylık bir Uluslararası Bülten var. (Gitti, içerden bu derginin fransızca baskısından birkaç sayı alarak bana verdi.)

— İşçi, ya da sendikalı eğitimi için bir okul ya da buna benzer bir kurum var mı?

— Sendikalılar Merkez Okulu var. *Öğretim süresi pek değişiktir:* 2 - 3 günden tutun da 4 yıla kadar. Burada sendikacılık dersleri verilir, marksizm - leninizm öğretilir.

Başlangıçta sormam gereken bir soruyu soruyorum:

— Milli Sendikalar Konseyi ne zaman kuruldu?

— Bugünkü şekliyle 1948'de. Ama biz 1867, ya da 1868'i yani Macaristan tarihindeki ilk kuruluşu esas alarak yakında 100. yıldönümünü kutlayacağız.

— İş Kanununda bu yıl birtakım değişiklikler yapıldığını okudum. *Bu değişiklikleri kısaca özetler misiniz?*

— Yeni kanunun en önemli niteliği, yeni duruma uygulanmış olmasıdır. Önemli iki değişiklik var. Birincisi: İşçi, istediği zaman, işini terkedebilir. Eskiden bunu güçleştiren kurallar vardı. Bu konuda işletmelere de hareket serbestliği tanındı. İkinci değişiklik: *Sendikalıların hakları yazılı hale getirildi.* Öteki sosyalist ülkelerde olmayan bazı haklar verildi sendikalara. Meselâ fabrika müdürü, işçileri pek yakından ilgilendiren meselelerde, diyelim bir banyo meselesinde, sendika ile müzakere zorunda. Müzakere sonunda bir anlaşmaya varılamazsa üst *kademeler işe karışıyor. İşçiler,* veto haklarını kullanarak, fabrika müdürünün uygulamasını durdurabiliyorlar. Kanun, 1968 ocağında uygulama alanına girecek. Şimdi bir geçiş dönemi içindeyiz. Yeni kanuna göre, fabrikada, sosyal, kültürel, sağlık ve spor işlerinde söz hakkı yalnız sendikanın. Fabrika müdürünün işten çıkarılmasında da sendikanın söz hakkı var. Böylece, fabrika içi demokrasi yeni kanunla gerçekleşmiş oluyor.

MACAR SPORUNDAKİ BAŞARININ S

MACAR FUTBOLCULARI
(Sporun da okulu var)

Macaristan'a gittiğim akşam Budapeşte - Bükreş karmasının maçını seyrettim. Yüz bin kişilik ünlü Halk Stadyomunda. Budapeşte karması, kendini pek sıkmadan, Bükreş karmasını 6 - 0 yeniverdi!

İki gün sonra, Macaristan Spor Komitesi Başkan Vekili Bay Mihali Biro'nun bürosundayız. Bay Miro, bir voleybol maçı dolayısiyle İstanbul'a gelmiş; İstanbul'u çok sevmiş, Spor ve Sergi Sarayını da.

«Bir tek sorum var, diyorum. Spordaki başarılarınızın şartları?»

Önce macarca başlıyor, sonra fransızca devam ediyor:

— İlkin genel bir bakış... Spor, Macaristan'da, önceleri de iyi durumda idi, ama özellikle Kurtuluştan sonra hızla gelişti. İlkin katılanların sayısı bakımından spor teşkilâtlarının 450.000 üyesi var; her hafta çalışır bu üyeler. (Macaristan'ın nüfusu 10 milyondur. — F. N.) Futbolda 100.000 kişi muntazam bir şekilde çalışmalara katılır; ama sporla, kültür fizikle örgütlü bir şekilde uğraşanlar bütün nüfusun yüzde 20'sini bulmakta: Yani 2 milyon kişi. Okullarda, üniversitelerde, fabrikalarda, köy ve şehirlerdeki kooperatiflerde... Gençlerin de, yetişkinlerin de sporla ilgilenmeleri için gerekli tedbirler alınmıştır; bunlar, istedikleri zaman spor yapabilirler.

Şimdi, başarı için şart olan üç şeyi gözden geçirelim: Teşkilât, tesisler ve kadrolar.

TEŞKİLÂT: Macarista'da 5.000 kulüp var. Bu kulüplerin üye sayısı 1.100.000. Bu üyelerin seçtiği 140.000 yönetici var. Her kulüpte, kulübün mali gücüne göre, 1 - 3 ilâ 18 - 20 arasında şube var. Kulüplerin masraflarını üye aidatı, okullar, sendikalar, vb. karşılıyor. Bütçeden sadece bazı kulüplere yardım yapılıyor. Ama devlet yardımı yeterli değil. Kulüpler daha fazla yardım istiyorlar. Devlet yardımı da her yıl biraz daha artıyor. 14 yaşına kadar olanlar için, yani ilköğretim çağında olanlar için, «Öncü» teşkilâtları var. Üye sayısı 700.000'i buluyor. Futbol, atletizm, vb. ile uğraşıyorlar.

TESİSLE[R]
den fazla spo
değil tabii; ba
sahası var. O
ünde futbol s
çimli. En küç
na rağmen m
yorlar. Ayrıca
da kapalı yüz
hem eğlence
kadar. Kapalı
önünde tutul
Kulüpler, gen
nin karşılığın
Çok kuvvetli
sağlıyorlar. (
toplam gelirin
lere kalıyorm

KADROLA
Belli bir aylık
nör olarak çal
iş olarak yap
yılda 32.000 k
açıldı.

Kültür Fi
resi 4 yıl. He
okul, her dis
kursları düzen

40 kadar s
Spor okulların
Yaşları 10 - 1
rinden sonra
menlerinin tzl
olmayanlar S
mara üzerinde
den daha çok
kulüplere üye
bitirdikten so

(Sporda,
ileri oldukları
doğunu, sonra

DİKACI

Fethi NACİ

— Macaristan'daki ücretler hakkında biraz bilgi?

— Aylık asgarî ücret 700 forint. Çıraklar için. Azamî ücret 3.000 forint ve daha yukarısı. Vasıflı işçiler için. Macaristan ortalaması ayda 1.127 forint. (23 forint 1 dolar). Ayrıca, yıl sonunda, bu ücretlere ek olarak işçilere yıllık ikramiye veriliyor: 11 günlük gündelikleri tutarında. İkramiyeyi sadece kâr eden fabrikalar verir. Kâr durumuna göre bu ikramiye 20 gündeliğe kadar çıkabilir. Kâr etmedikleri için hiç ikramiye vermeyen fabrikalar da vardır.

— Yaklaşık olarak bir sanayi işçisinin aylık bütçesi nasıldır?

— Aylık gelirin, ortalama olarak, yüzde 10'u kiraya gider. Yeni yapılarda bu oran yüzde 20'ye kadar yükselebilir. Beslenmeye yüzde 55 - 60. Giyime yüzde 20 - 22. Eğlence için de yüzde 5 - 6. Beslenme masraflarının azalması ve konut masraflarının artması yolunda bir gelişme var.

Sosyal yardımlar

— İşçiler ne gibi sosyal yardımlardan yararlanıyorlar?

— İşçiler yalnız bir işte çalışıyorlarsa vergi ödemiyorlar; ancak ek işleri varsa bu ek işten aldıkları ücret için yüzde 6 - 7 kadar vergi ödüyorlar. Gelir arttıkça vergi nispeti de artıyor. Gelir 150.000 forinti aşınca yarısı vergi olarak devlete gidiyor. İşçiler için bir tek vergi var: Yüzde 3 ihtiyarlık sigortası. Bu yetmediği için devlet de buna yüzde 3 ekliyor. Kurtuluştan önce ancak 200.000 - 250.000 kadar emekli vardı; bugün emekli sayısı 1,2 milyonu bulmuştur. Bu da sosyal güvenliğin sınırlarının çok genişlediğini gösterir. Emekli aylığı, son 5 yıllık ücretin yüzde 50'sidir. Emekli yaşı, erkeklerde 60, kadınlarda 55... Doktor muayenesi bedava. Yerli ilâç bedava. İthal malı ilâçlar için işçiler ilâç bedelinin yüzde 15'ini ödüyorlar.

— Ücretli izin?

— Bir yıl çalıştıktan sonra 2 hafta. Bundan sonra her 2 yıllık çalışma için 1 gün ekleniyor. Ama en çok 24 iş günü oluyor. Yaz tatili geçirmeye giden sendikalı, ödenmesi gereken normal paranın üçte birini öder, geriye kalan üçte ikisini devlet ödüyor.

— Konsey'in hangi uluslararası örgütlerle ilişkisi var?

— Konsey, Dünya Sendika Federasyonu'nun üyesidir. Ayrıca, Federasyon'un üyesi olmayan 40 memleketle ilişki kurmuş durumdayız.

Bay Tibor Baranyai'ye açıklamaları için teşekkür ediyorum. Bir başka randevuya yetişmek üzere tekrar yola koyuluyoruz. Karşıda gene o zevksiz Lenin heykeli. Kim yapmış acaba?

Gelecek yazı:

Bir milletvekili bir işçi

...IRLARI

... Okullar hariç, kulüpler için 10.000' ... tesis var. Hepsi tam teşekküllü ...larında sadece atletizm, basketbol ...inden fazla sportif tesisten 4.300' ...sı var. Bunun aşağı yukarı 250'si ... köyde bile futbol sahası var. Bu...nun değiller, daha fazlasını isti... 46 açık yüzme havuzu, 10 kadar ... havuzu var; bunlar hem spor için, ...n. Okullardaki tesis sayısı 7.000 ...alon sayısı: Sadece büyükler göz ..., 12 kadar. En çok 2.000 kişilik. ... olarak, masraflarının yüzde 50'si... ...ardım olarak devletten alıyorlar. ...inler gelirlerini seyircilerinden ...k Stadyomunda maç yapılınca, ...üzde 20'si stada, yüzde 80'i kulüp...

... Aşağı yukarı 11.000 antrenör var. ...orlar. 100 antrenör sadece antre...or; ötekiler, antrenörlüğü ek bir ...lar. 17.000 hakem var. Son dört ... için hakem ve antrenör kursu

... Yüksek Okulu var; öğrenim sü... yıl 80 kadar mezun veriyor. Bu ...de, uzmanlaşmışlar için tekâmül ...or.

... okulu var. Çoğu kulüplere bağlı. ...devam eden gençlerin sayısı 16.000. ...rası. Bunlar, normal okul saatle...diyorlar Spor Okullarına. Öğret... vermesi şart: Ders durumları iyi ... Okuluna alınmıyor. Ancak 5 nu... 4 - 5 alanlar gidebiliyor. Bu yüz...rs çalışıyorlar. Spor okulundayken ...mak yasak; ancak Spor Okulunu ... bir kulübe üye olabiliyorlar.

...lararası dereceler bakımından, en ...alların eskrim ve masa tenisi ol..., bir kitapta okudum.)

17 YAŞINDA BİR ŞEHİR

Budapeşte'de sosyalist bir ülkede yaşadığınızı kolay kolay hissedemezsiniz; herhangi bir Avrupa başkentinde gibisinizdir. Gerçi Macaristan sanayiinin büyük kısmı Budapeşte'dedir, ama bir yabancı sosyalizmi somut olarak, gözle görülür, elle tutulur şekilde, ancak Budapeşte dışında gözlemleyebilir.

Dunauyvaroş... Ama önce şehrin adından başlamalıyım. Eskiden Stalinvaroş'muş (Stalin şehri demek), Stalin gözden düştükten sonra Dunauyvaroş (Yeni Tuna Şehri demek) olmuş. Macarlar, bu değişiklikle tatlı tatlı dalga geçiyorlar. Bir Kabare Tiyatrosuna gitmiştim; bölümlerden birinde on yıl uyuduktan sonra uyanan bir vatandaşın hali anlatılıyordu. (Uyku hastalığına tutulmasının sebebi: Partinin düzenlediği konferansları izlemek!) Bu Macar vatandaşı, bir ara, «Stalinvaroş gelişiyor mu?» diye sorar. Röportaj için gelen televizyoncular, «Ne demek Stalinvaroş, onun adı Dunauyvaroş!» diye çıkışırlar. Bundan sonra, bir ara evdeki kitaplığa yaklaşan vatandaş, Stalin'in eserlerinin kitaplıktan kalktığını görünce, zeki bir insan olduğunu göstermek için, sorar: «Peki Duna'nın eserleri nerde, onlar nereye gitti?» (Bütün salon kahkahadan kırılıyordu!)

Dunauyvaroş, 17 yaşında bir şehir. Sosyalizm, ete kemiğe bürünmüş Dunauyvaroş diye görünmüş, dersem mübalâğa etmiş olmam. Şehir hakkındaki bilgiyi Belediye Başkan Vekili (eski bir matematik ve kimya öğretmeni) Bay Sofalvi İstvan verdi. Özetliyorum:

«Kurtuluş'tan sonra bir demir çelik sanayii kurulması söz konusu idi. Plânlama teşkilâtı, eskiden küçük bir köy bulunan bu bölgede demir çelik tesisleri kurulmasını kararlaştırdı. Burası seçilirken şu 4 nokta göz önünde bulundurulmuştu: 1) Ulaştırma kolaylığı bakımından Tuna kıyısında olmak; 2) İmalât için çok su lâzım olduğundan gene Tuna kıyısında olmak; 3) Kömür madenlerine yakın olmak; 4) İşçilerin kolaylıkla sağlanabileceği bir yerde olmak... Kömür, güneyden, Peyc'ten geliyor. Tarım makineleştirilmişti; iş aramak zorunda kalan köylüler yeni işçi kadrolarını meydana getiriyordu.»

1950'de şehri kurmaya başlıyorlar. O zamanlar nüfus 3.000' miş; bugün 46.000. Epey güçlükle karşılaşmışlar. Şehir plânlaması yapabilecek mühendisler pek azmış. Dr. Weiner Tibor adlı bir mimar, şehri genç mühendislerle kurmuş. Geçen 17 yıl içinde 10.800 yeni apartman dairesi yapılmış. 1964'e kadar, apartman dairelerinin yüzde 60'ı iki odalı, yüzde 20'si 3 ve daha fazla odalı, yüzde 20'si de bekârlar için tek odalı imiş. Hepsinde mutfak, banyo varmış. 1964'ten sonra, yeni inşaat tekniğini izleyerek, yukardaki nispetleri değiştirmişler. Prefabrika inşaat başlamış. Yeni metoda göre, 1 büyük oda, 1, veya 2, veya 3 küçük oda var. Çok küçük bir de yemek odası.

Şehrin bugünkü yaş ortalaması 28 - 29. Bunun için, aynı nüfusa sahip öteki şehirlere oranla, çocuk sayısı çok fazla. 800 çocuk alabilen 7 kreş, 1500 çocuk alabilen 14 ana okulu var. Bir lise, bir sanat enstitüsü, bir çırak okulu, bir yüksek teknik okulu var. Çalışanlar için de bir okul var: 1300 kişi okuyor burada.

İki Kültür Evi (Bizdeki eski Halkevleri gibi) var. İki sinema var; koltuk sayısı, birinde 870, ötekinde 400. 2200 kişilik bir Açık Hava Tiyatrosu var. İki genel kütüphane var; biri Belediyenin, biri sendikanın. Kitap sayısı 99868. Bundan başka fabrikada da bir teknik kitaplık var; fabrikada çalışmayanlar da buradan yararlanabiliyorlar. Ayrıca her sendikanın küçük bir kitaplığı var. İki büyük kitaplık, her altı ayda bir, bunların kitaplarını değiştiriyor. Bir lunapark var. Yüzme havuzu var.

Dunauyvaroş'ta ortalama aylık gelir, 1.720 forint. 3 odalı apartman dairelerinin aylık kirası 125 forint. 15 ekimden 15 nisana kadar; ısıtma için, ayrıca ayda 175 forint ödeniyor. Gaz için 40 forint, elektrik için de 50 - 60 forint ödeniyor.

Demir Çelik tesislerinden başka 4.000 işçinin çalıştığı bir konstrüksiyon fabrikası; 1150 kişinin çalıştığı prefabrika parçalar yapan bir fabrika; 1000 işçilik bir selüloz ve kâğıt fabrikası; 1100 işçilik bir konfeksiyon fabrikası; 800 işçilik bir işleme (broderie) fabrikası; 700 işçilik bir erkek çamaşırı fabrikası var. Ayrıca küçük fabrikalar ve atölyeler var.

Şehrin en büyük problemi artan nüfusa konut yetiştirmek.

Şehirdeki partili sayısını sordum, dört binmiş.

Dunauyvaroş'ta bir hastane, bir kreş, bir de işçi evi gördüm.

Hastane hakkında bir fikir vermek için şu kadarını söylemem yeter: 550 yatağa karşı 480 personel var. 480 kişinin 55'i hekim.

Kreşler, sabah 5.30'dan 18'e kadar açık. İşçiler, kazançlarına ve çocuk sayısına göre, bir çocuk için günde 1 ilâ 10 forint arasında (Yani 50 kuruşla 5 lira arasında) ödüyorlar.

Gezdiğim apartman dairesini rastgele seçmiştim: Bir şoförün evi çıktı. Bu arada bir şey öğrendim: Apartmanlar yapılırken mutfağa gömme buz dolabı, fırın, vb. konuyor ve öyle kiraya veriliyor. En çok dikkatimi çeken, bir şoför evinde iki kitaplık (İçinde tanınmış batılı yazarlardan çeviriler de vardı.) ve televizyon oluşu idi.

DIŞ YORUM

Sterlinden sonra Dolar da tehlikede

Amerika'nın altın ve gümüş stoklarının savaş öncesine göre yarı yarıya azalması karşısında doların altına göre değerinin düşürülmesi kaçınılmaz hale gelmiştir.

Halûk TANSUG

İmparatorun görünmez elbisesi!

Geçtiğimiz hafta Batı bloku çok önemli olaylarla sarsıldı. Bunların en önemlisi ise, muhakkak ki, ekonomik alanda kendini gösteren temel karakterdeki menfi gelişmelerdi. Çünkü içinde yaşadığımız yüzyılda, sosyal ve siyasal gelişmelerin dahi ekonomik esaslara bağlandıkları artık herkesin malûmuydu...

Ingiliz Lirası «Sterlin»in değerinin düşürülmesinden sonra geçen hafta batı blokunun ileri gelen üyeleri bir araya gelerek Dolar'ın değerini yarı altına oranını korumak hususundaki azimlerini belirttiler. Böylece, Dolar'ın değerinde bir sarsılma ihtimalini de kabullenmiş oldular.

Öte yandan, Fransız Cumhurbaşkanı De Gaulle, batı bloku çerçevesinde «altın sistemi»ne dönülmesini istedi. De Gaulle'ün ileri sürdüğü «altın sistemi» yada «altın esası», bütün batı paralarının bugünkü gerçek altın rayicine serbestçe bağlanması demekti. Dolayısıyla Dolar'ın, savaştan önceki altın rayicinden tahminen yüzde 50 oranında düşürülmesi anlamına geliyordu. Çünkü halen batı bloku para sistemi, altının serbest rayicine değil fakat savaştan önce o zamanki şartlar altında altına oranlanmış sun'i yükseklikteki bir «dolar sistemi»ne bağlantılıydı. Eğer doların değeri enflâsyonist bir buhran sonucunda sarsılırsa, Dolar'a bağlantılı bütün batı ülkeleri paraları ve dolayısıyla ekonomileri Birleşik Amerika ile birlikte uçuruma sürükleneceklerdi.

Böylece De Gaulle, kaçınılmaz saydığı Amerikan ekonomik buhranına Fransa'nın da sürüklenmemesi için, kendi ülkesini ve Batı Avrupa'yı, Amerika'da patlak verecek bir ekonomik çöküntünün etkilerinden kurtarmak uğruna çabalar sarfetmeyi zorunlu görmektedir. Fransa'nın dış politikası bile, aynı ekonomik tehlikeye karşı tedbirler düşünme telâşındadır.

Aşağıdaki inceleme, evvelce ANT Dergisi'nde yazılanların bir devamı olup ufukta artık kendisini belli etmiş bu DOLAR BUHRANI'nın belli başlı unsurlarını özetlemektedir.

Özellikle Washington yöneticilerine tehlike çanları çaldırtan bahis konusu menfi gelişmeleri, şöyle özetliyebiliriz:

Amerika'lı uzmanlara göre, ortada bir likidite (nakit para) sıkıntısı vardır. Çünkü, altın üretimi, modern ekonomik gelişimin sür'atli temposuna ayak uyduramamaktadır. Lüzumu kadar altın üretilemeyince altın esasına bağlı şimdiki para sistemi, yetersizliğe düşmektedir. Para sıkıntısı yüzünden de, ekonomik buhran tehlikesi başgöstermektedir. Bu bakımdan, ekonomik buhran tehlikesini önlemek için ne yapıp yapmalı likidite hacmini artırmalıdır. Likidite'yi arttırmak için ise, yine Amerika'lı uzmanların iddiasınca, şu adımları atmak gerekmektedir:

1— Birleşik Amerika Merkez Bankası'nda Dolar kıymetini karşılamak üzere âtıl tutulan altın stokları serbest bırakılmalıdır. Yâni Dolar'ın altın'a direkt bağlantısı kaldırılmalıdır.

2— Birleşik Amerika'dan alacaklı olan Batı'nın endüstri ülkeleri (özellikle Fransa), alacaklarını, artık altın şeklinde talep etmemelidirler.

3— Milletler Arası Para Fonu, ekonomik buhran tehlikesi gelip çattığında zor duruma düşecek ülkelere, muayyen şartlar karşılığı geniş krediler sağlamalıdır.

Nitekim, Washington yöneticilerinin baskısı altında, yukarda sıralanan üç fikir peyderpey uygulama alanına sokulmaktadır.

Oysa, Birleşik Amerika Maliye Bakanı Fowler tarafından ortaya sürülen ve İngiltere Maliye Bakanı Callaghan tarafından desteklenen yukardaki tedbirler, diğer bazı Batı'lı uzmanlarca yeterli görülmemektedir.

Meselâ, Fransız Cumhurbaşkanı General De Gaulle, Ağustos başı başkanlık ettiği bir kabine toplantısında şu kanıyı belirtmiştir:

«... Washington'un likidite'yi arttırma yolundaki teklifleri, tahta takma bacağa dağlama yapıp kangreni önleme ümidi beslemeye benzer. Zira, milletlerarası para sistemindeki aksaklık, Birleşik Amerika'nın tediye bilânçosunda büyük ve devamlı açıklar vermesi yüzündendir. Dolayısıyla, altın'ın kıymeti, Dolar'ın eskisine oranla düşmüş bulunan yeni kıymetine göre ayarlanmadıkça alınacak tedbirler boşunadır..»

De Gaulle'ün sözlerinde, hakikat payı yok değildir.

Şöyle ki, halen Amerikan Dolar'ı 3,5 «ounce» altın karşılığına tabidir. Başka deyimiyle, tedavüle çıkarılan her bir Dolar için, Birleşik Amerika hazinesi 0,35 «ounce» ağırlığında külçe altını Fort Knox isimli Merkez Bankası kasasına yatırmaya ve orada tutmaya kanunen mecburdur.

Fakat, Dolar'ın 0,35 «ounce»lık kıymeti, 1934 yılında tesbit olunmuştur. O tarihten bu yana, İkinci Dünya Harbi'nin de etkisiyle, Dolar'ın gerçek değeri takriben yüzde 50 oranında düşmüştür. Bugünkü gerçek rayici serbestçe tayin edilmek lâzım gelse, Dolar, belki sadece 0,175 «ounce» altın'a denk düşecektir.

Bu kıymet kaybına rağmen, Washington yöneticileri, Dolar'ın 1934 kıymetinde direniyorlar. Dolar'ı daha düşük bir altın kıymetine bağlamaları halinde, Birleşik Amerika'nın ekonomik gücünü, dolayısiyle siyasî kudretini temellerinden sarsabilecekleri telâşına kapılıyorlar.

Oysa, Dolar'ın 1934 şartları-

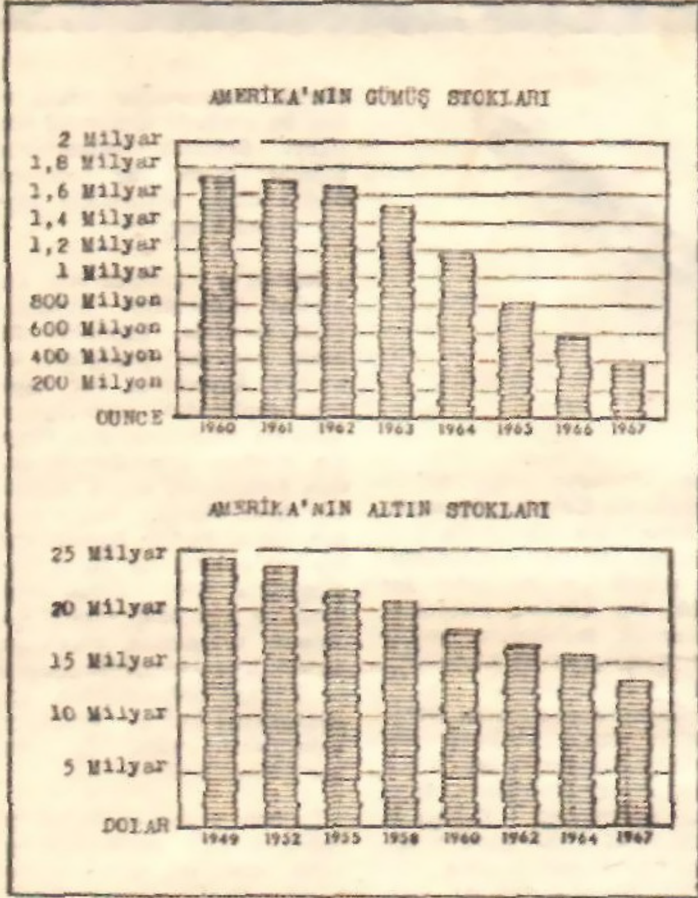
na uygun zoraki bir altın kıymetine 1967 yıllarında bağlı tutulması, içinden çıkılması az çok imkânsız «fasit daire» ler yaratmaktan da geri kalmıyor.

Çünkü, altın'ın 1934 yılındaki nisbeten düşük kıymetini bugün muhafaza etmeye kalkmak, herşeyden önce 1967 şartlarına göre verimsiz sayılabilecek altın madenlerini bu gün kapatmak anlamına gelir. Zaten, sırf bu sebeple, ufak altın madenleri üretimlerini bir süredenberi durdurmuşlardır. Dünya altın üretimi, kâr azlığından, gerekli seviyelere ulaşamamıştır. Dolayısiyle, altın mevcuduna bağlı para sistemi, duraklamıştır. Likidite imkânları, kısıtlanmıştır.

Başka bir açıdan, Dolar'ın tedir. Düşünülen tedbirler, Likidite'yi artırmaktan çok, Dolar'a güvensizliği büsbütün kamçılamaktadır. «Gizlenmiş» altın'ı ortaya çıkarmaktan çok, «Altın'a hücum»u daha fazla hızlandırmaktadır.

Görülüyor ki, De Gaulle'ün teşhisi aslında hiç hatalı değildir. Likidite kifayetsizliği, altın üretiminin yetersizliğinden fazla, bizzat washington'un hatalı tutumundan doğuyor. Amerikanın son teklifleri, esaslı karakter taşımıyor. Dolar kıymetinin gerçek seviyesine indirilmesi, belki ortaya çok bol altın çıkaracağından yegâne hâl çaresi gibi gözüküyor.

Fakat, Washington yöneticileri, hakikati kabule yanaşamıyorlar. Oturdukları «Taht» dan

Amerikan gümüş ve altın stoklarındaki düşüşün grafiği

sun'î şekilde yüksek altın karşılığına bağlanması, Batı Bloku resmî ve özel çevrelerini ümitsizliğe sürüklemiştir. Dolar'dan ziyade, elde, altın bulundurma eğilimi ağır basmıştır. Bir nev'î **«altın'a hücum»** havası esmiştir. Bu sebeple de, Amerika'nın altın stoku azalmış; altın **«gizlenmiş»** likidite imkânları tekrardan kısıtlanmıştır.

Ayrıca, altın'ın 1934 kıymetinde tutulması, Birleşik Amerika'nın elindeki altın stokunun kıymetini de takriben yarı yarıya ve otomatikman düşürmektedir. Yine, belki yüzde 50 oranında likidite yetersizliğine sebep olmaktadır.

Nihayet, dış masrafları çok fazla bir Batı Bloku süper lideri, dış ticaret bilânçosunun her yıl belirli kârlar sağlamasına rağmen, tediye bilânçosunda devamlı açık vermesi sebebiyle, karşısında alacaklı ülkeler bulmaktadır. Ayrı alacaklı ülkeler, Dolar'a, sun'î altın râyici sebebiyle, itimat besleyemediklerinden, alacaklarını altın şeklinde tahsile yönelmektedirler. Böylece Fort Knox'daki altın'lar her geçen yıl daha sür'atle erimek inmeye gönülleri rıza göstermiyor. Zira, Washington yöneticileri iç ve dış politikalarını, siyasî ve askerî plânlarını, kısaca sömürücü ve saldırgan alışkanlıklarını hep Dolar'ın kudreti üzerine inşa etmişlerdir. Doları zayıflatırlarsa, saldırganlıkları şiddetini kaybedecektir. Saldırganlıkları körleşirse, sistemleri çökecektir. Dolar'dan gayrı, yedek politika silâhları yoktur. Entellektüel eksiklikleri, başkaca bir yedek politika esası hazırlamalarını imkânsızlaştırmaktadır.

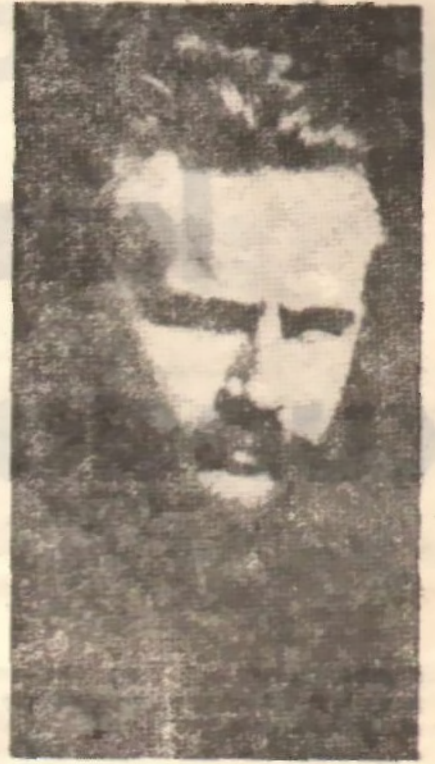
Bu açıdan, onlar için Dolar kıymetiyle oynamak, ellerinde mevcut yegâne silâhı körleştirme ihtimâlini göze almak demektir.

Washington yöneticileri Dolar'ı 1934 kıymetinde zorla tutsalar bir türlü, Dolar kıymetini bugünkü gerçek seviyesine düşürseler başka türlü.

İşte, günümüzün değil devrimizin bir numaralı milletlerarası problemi, bu **«Fâsit dâire»** içerisinde şekillenmektedir. Milletlerarası bütün gündelik meselelerin **«kilidi»**ni, ayrı **«fâsit dâire»**de aramak lâzımdır, ve bulmak mümkündür...

Dağ Başını silâh almış

Tektaş AGAOGLU

REGİS DEBRAY
(Devrimde devrim mi?)

Regis Debray'nin ünü son aylarda dünyayı tutan kitabı, Devrimde Devrim, Küba'da devrim zaferindenberi Lâtin Amerika ülkelerinde geçerli görünen gerilla savaşı kavramı ve uygulamasının yürekli, bilimli, tutarlı bir kutlaması. Debray'nin sözünü ettiği gerçekten devrimde devrim mi, değil mi, o bir yana, bu kitapla gerilla savaşı siyasal bir kavram olarak dağdan düze iniyor, kamuoyu önünde kendini buluyor.

Bugünedek kamuoyunda gerilla savaşı neydi ki? Düzde parlak bir başarı dünyanın gözünü alamadıkça Hazreti Davut Tepegözü alaşağı etmedikçe dağbaşında da dikkati çekmeden süregiden olmadık, olmayacak bir çaba, bir mucize oyunu. Gerilla savaşçısı desen, dağbaşının büdayinâbit peygamberi. Yeryüzünün dört kapısını haraca bağlamış emperyalizm ecderhasına tığ-ı taber şah-ı merdan karşı çıkıp kafa tutan ve günün birinde kan kusturan mucize adamı...

Ne ki bu mucize oyununun perde arkasında, Latin Amerika'nın horlanan, harcanan halkların kaderini belirleyecek çatışmaların muhasebesi görülüyor. Hamâsî edebiyatla değil, otomatik silâhlarla; Bir zerresi boşa dökülmeyen kanla, akılla.

Bir yanda tam donatımlı, düzenli orduları, lojistik plânları, helikopterleri, napalm bombalarıyla hudutsuz uluslararası finansman kaynaklarıyla emperyalizm ve onun yardakçıları öbür yanda sürekli eylem içinde yene yenile eksile arta pratik görgüsü, döğüşme azmi bilenen bir avuç insan sömürü ve soygun çarkını durdurup dünyayı yenibaştan kurmayı kendilerine iş edinen bir avuç insan «nihai çözüm» e varmanın yolunu arıyorlar. Debray'nin kitabını okuyanlar orada bir baskıya ve sömürgeye karşı çıkış destanı değil, baskıya ve sömürüye karşı çıkma yollarından birinin gerilla savaşının, belli yerlerde, belli zaman ve dönemlerde nasıl bilimine vardığını görecekler. Debray, gerilla savaşını askerî, toplumsal siyasal kapsamıyla ele alıp kurcalayarak, üzerini saran gereksiz ve zararlı masallama örtüsünden sıyırmak, akıl önüne sermek gibi yararlı bir işin üstesinden geliyor. Bunu yaparken de gerilla savaşını, yeryüzünün geri kalmış bir bölgesinde emperyalizme karşı mücadelenin bugün vardığı dönemeçte geçerli yerine oturtuyor.

Kitap, Küba devriminin gerilla savaşı kavramına katkısını işleyip açarak yeni gözlemler, yeni sonuçlar getiriyor. Bugünedek gerilla savaşı devrimin yan taktiklerinden biri sayılırdı. Gerçekten de işlevi bakımından öyleydi. Sovyet devriminde olsun, sonradan gerilla savaşlarının büyük yer tuttuğu Çin devriminde ve Vietnam'da olsun bu durum o ülkelere özgü toplumsal, siyasal, fizik şartların kaçınılmaz sonucuydu. Buralarda gerilla savaşına düşen görev ve işlev emperyalizme karşı mücadelenin özünü yaratmadı; tersine, bu ülkelerde geçerli tarihî şartlar içinde yörüngesine oturmuş olan mücadele gerilla savaşına belirli ve tarihi düzeyde sınırlı bir görev ve işlev yükledi. Devrimci partilerin emperyalizme karşı fiili mücadelenin başını çekmeye fırsat bulabildikleri, o yüzden halklarıyla yakından kaynaşabildikleri, işçilerle köylüleri aynı eylem çizgisi üzerinde birleştirebildikleri yerlerdi çünkü buraları. Bu ülkelerde gerilla savaşçıları ile devrimci parti arasındaki özel ilişkiyi belirleyen de yine bu tarihi şartlar oldu.

Oysa bugün Latin Amerika ülkelerinde daha başka tarihi şartlar geçerli. Debray kitabında buna şöyle değiniyor: Latin Amerika'da tarihi şartlar devrimci partilerin «aynı şekilde kökleşmelerine ya da gelişmelerine izin vermedi. Kuruluş ve gelişme şartları ile sömürülen sınıflarla ilişkileri açıkça farklıdır. Herbirinin kendi tarihi olabilir, fakat şurası kesindir ki kuruluşlarından beri iktidarı ele geçirme teşebbüsleri Çin ve Vietnam partilerinin ki gibi olmamıştır. Biçimsel de olsa sözde politik bağımsızlığa sahip ülkelerde kuruldukları için, bir millî kurtuluş savaşı yönetme fırsatından yoksun kalmışlar ve bu sebeple tarihi şartlardan doğma bir işçi köylü ittifakını gerçekleştirememişlerdir.»

Küba devrimi, ve devrim öncesi aşamalar, değişik tarihi şartların geçerli olduğu Latin Amerika ülkelerinde önceki örneklerden ayrılan bir yol tutmasıyla olumlu sonuçara varabileceğini gösterdi. Artık Küba devriminden sonra gerilla savaşının görev ve işlevinin bu ülkeler için yeniden belirlenmesi gerektir. Regis Debray gerilla savaşı kavramının bu ülkelerde emperyalizme karşı mücadelenin özünde yattığı kanısında; giderek, gerilla gurubunun, ilerinin halk devletinin çekirdeği olacağı görüşünü savunuyor. Devrimci partilerin emperyalizme karşı mücadelede tutacakları yol, ona kalırsa, bu yeni görüşe göre yeni baştan değerlendirilmeli; gerilla parti ilişkisini düzenleyen ilkeler de tarihi şartların ortaya koyduğu farklı durumlara uymalı. Çünkü sınıf ayrışmaları, devrimci partilerin gelişme çizgisi, arazi şartları ve insan unsuru, askerlik tekniğinde yer alan ilerlemeler, emperyalistlerin yeni sömürü hesapları ve yeni ekonomik gelişmeler, hepsi artık bunu kaçınılmaz kılıyor.

Regis Debray'nin Latin Amerika ülkelerinde emperyalizme karşı mücadele üzerine söyledikleri, bunlar.

Savaşları kimler kundaklıyor?

Dr. Yük. Müh. Sedat ÖZKOL

Kapitalizm, tarihsel gelişimi sırasında kaçınılmaz biçimde beliren iç ve dış tepkileri kontrol altına alabilmek, böylece sömürücü varlığını sürdürebilmek için gittikçe artan bir hızla silâhlanmak, savaşçı özellikler kazanmak zorundadır.

Bu silâhlanmanın kapitalistlere sağladığı faydalar şu şekilde sıralanabilir:

1— Sömürüldüklerinin bilincine vararak örgütlenmeğe çalışan emekçilere karşı silâhlı kuvvetlerin kullanılmasıyla genç emekçi örgütlerinin daha gelişmeden yokedilmeleri, grev teşebbüsünde bulunan işçilerin zor altında esir gibi çalıştırılmaları. Her kapitalist ülkenin tarihi bu metodun en kanlı, en barbar, en insanlık dışı örnekleriyle doludur. Örneğin şimdiki New York Valisi Rockefeller'in dedesi büyük kapitalist Rockefeller, grev yapan işçilerine karşı Amerikan Hükümeti'nden yardım istemiş, kapitalistlerin her dediğini yerine getirmekle görevli Amerikan Hükümeti'nin gönderdiği askerler de, emir altında tıpkı kendileri gibi emekçi olan kişilere ateş açmışlardır. Bugün de aynı metodlar, haklarını arayan zenci emekçilere karşı kullanılmaktadır. Yüzyıllardanberi beyaz efendileri tarafından tıpkı bir hayvan gibi çalıştırılan, sadece emeklerini değil çok kereler karılarını da beyaz efendilere bir cinsi eğlence âleti olarak vermeğe mecbur edilen, keyif için öldürülen, köpeklere parçalattırılan zenciler, bu insanlık dışı hareketlere dayanamayacaklarını belirttikleri andan itibaren askere alınmağa kapitalistlerin çıkarlarını savunmak için Amerika'dan binlerce kilometre uzaktaki Vietnam'a gönderilmeğe başlamışlardır. Bu yüzdendir ki, zenciler Amerika'daki nüfusun sadece yüzde 10'unu teşkil ettikleri halde Vietnam'da çarpışan Amerikan askerlerinin yüzde 30'u zencidir.

2. Sermaye birikimi ve makineleşme sonunda artan üretimi satabilmek için dış pazarlara, ayrıca ucuz ham madde kaynaklarına ihtiyaç duyan değişik kapitalist ülkeler arasında beliren rekabet sonunda kapitalist ülkeler birbirlerini silâh zoruyla altetmeğe çalışmışlardır. Bu kanlı metod, örneğin Çin'in İngiliz, Fransız, Alman, Amerikan kapitalizmleri arasında bölüşülmesi sırasında kullanılmıştır. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları da, kapitalist ülkeler arasındaki ekonomik çatışmaların, dış pazarlar ve ucuz işgücü için rekabetin sonucudur. Ancak, dünya savaşlarının da açıkça gösterdiği gibi, kapitalistler arasındaki çatışmaların yükünü taşıyan, ıstırabını çeken burjuva sınıfı değil, hasım ülkelerdeki milyonlarca emekçidir. Avrupa'da taş üstünde taş bırakmayan korkunç 2. Dünya Savaşı sonunda milyonlarca kişi açlık içinde sürünürken, Amerikan sermayesi, bir zamanlar Hitler'i çılgınca tutmuş, desteklemiş, iktidara getirmiş olan Alman sermayesinin yardımına koşuyor ve örneğin Krupp'u yine emekçilerin başına belâ ediyordu:

3. Kapitalist sömürü altında köle gibi çalıştırılan geri kalmış ülke halkları uyanmağa, haklarını aramağa ve yabancı sermaye ile kompradorlara karşı mücadeleye başlayınca bir zamanlar birbirlerinin boğazlarını kesmekte hiç tereddüt etmeyen dünya kapitalistleri, Amerika'nın liderliğinde bir araya gelmişler, aralarındaki anlaşmazlıkları hiç olmazsa geçici bir süre için unutmak ve uğursuz kuvvetlerini birleştirmek suretiyle millî kurtuluş savaşlarını bastırma teşebbüslerine girişmişlerdir. Bağımsızlığını savunmak için savaşa atılan Türk emekçilerine karşı İngiliz, Fransız ve Amerikan kapitalistlerinin 1919'larda gösterdikleri büyük tepkinin nedeni, sömürge halklarının Türkiye'nin bağımsızlık savaşından ilham alarak kendi kurtuluş savaşlarına başlamaları ve böylece kapitalistleri yurtlarından sürmeleri ihtimalinden doğan büyük korku idi.

Millî kurtuluş savaşlarını bastırmak için Amerikan emperyalizminin liderliğinde bir araya gelen dünya kapitalistleri, savaş güçlerini arttırmak için her çareye başvurmuşlardır, başvurmaktadırlar. Amerikan emperyalizmi, silâhlı kuvvetlerini Küba'ya, Panama'ya, Dominik'e, Vietnam'a yollamakta, napalm bombalarından zehirli gazlara kadar insanlık dışı bütün metodları kullanarak milyonlarca emekçinin hayatlarını ve mutluluklarını yoketmektedir.

4. Savaş endüstrisinin kapitalist ülkelerde korkunç biçimde gelişmesinin bir diğer nedeni de, kapitalistlerin, burjuva peygamberi Keynes'in tavsiyelerini kabullenmiş olmalarıdır. Keynes'e göre, kapitalist düzenin devamı toplam talebin azalmamasına, hattâ devamlı olarak arttırılmasına bağlıdır. Çünkü yatırım ve tüketim isteklerinin şu yada bu nedenle azalması, piyasa arzıyla toplam üretimin de azalmasına sebep olacak, kapitalist düzen önce **duraklama** ve sonra da **gerileme** devrelerine girecektir. Toplam talep azlığının zorunlu olarak doğurduğu üretim azlığı, sosyal ve ekonomik sınıflar arasındaki örtülmüş anlaşmazlıkların, çelişmelerin yeniden ortaya çıkması, dolayısıyla kapitalist düzenin temelinden sarsılması demektir. Kapitalistler asalak varlıklarıyla asırlık imtiyazlarını tehdit eden bu korkunç toplumsal tehlikeyi önlemek istiyorlarsa, toplam talebi ne bahasına olursa olsun arttırmağa gayret etmelidirler.

Keynes'in tavsiyelerinin kapitalist ekonomiye uygulanması sonunda kapitalist düzenin rasyonel özellikleri tamamen kaybolmuş, her kapitalist toplumdaki dejenerasyon daha da şiddetlenmiştir. Örneğin modern kapitalizmin önderi Amerika'da köpek mamaları, kadın donları, kellik ilâçları, cinsel kudret hapları için her yıl milyarlarca dolar harcanmakta, öte yandan milyanlarca kişi hâlâ sefalet içerisinde yaşamakta, çocuklarına süt, hastalarına ilâç, doktor ve hastane bulamamakta, kapitalistlerin lütfen verdikleri sadakalarla yaşamağa mecbur edilmektedir.

Toplam talebin en çabuk, en tesirli şekilde arttırıldığı endüstri dalı ise, savaş endüstrisidir. Çünkü savaş endüstrisinin çıkardığı malzeme ve tahrip araçları, en kısa zamanda tüketilmekte, böylelikle savaş endüstrisindeki talebin azalması önlenmektedir. Herhangi bir yanlış hesap sonunda savaş endüstrisi Amerikan emperyalistlerinin ihtiyaçlarından fazla üretimde bulunduğu takdirde, ya Amerika'nın bastırmağa çalıştığı millî kurtuluş savaşlarındaki savaş tüketimi arttırılmakta yada kasıtlı olarak yeni **bölgesel savaşlar** çıkartılmaktadır.

Amerika'nın silâhlanma için yapılan harcamaları, 1949'da

TABLO: I — SİLÂH SANAYİİNİN KÂRLARI

YIL	SATIŞLAR	KÂR
1949	1.132.000.000 Dolar	36.000.000 Dolar
1950	1.388.000.000 »	63.000.000 »
1951	1.979.000.000 »	31.000.000 »
1952	3.731.000.000 »	82.000.000 »
1953	5.120.000.000 »	117.000.000 »
1954	4.927.000.000 »	183.000.000 »
1955	5.188.000.000 »	179.000.000 »
1956	5.637.000.000 »	156.000.000 »
1957	6.913.000.000 »	166.000.000 »
1958	7.079.000.000 »	138.000.000 »

(Kaynak: Aerospace Facts and Figures, 1960 Edition, Aerospace. Industries Association)

TABLO: II — 12 ŞİRKETE YAPILAN İHALELER

ŞİRKETİN	İHALE TUTARI
Lockhead Aircraft	1,7 Milyar Dolar
General Dynamics	1,1 » »
McDonnel Aircraft	885 Milyon Dolar
General Electric	824 » »
Noth American	745 » »
United Aircraft	632 » »
American Telephone	587 » »
And Telegraph Boeing	583 » »
Ford Motor	312 » »
General Motors	254 » »
National Broadcasting	214 » »
American Broadcasting	207 » »
Chrysler	81 » »

(Kaynak: Clare Mollenhoff, The Pentagon, 1967)

Savaş kundakçısı kapitalistlerin siyasi iktidarı elinde tutan ajanlarından üçü; Johnson, Rusk ve McNamara bugün Russell Mahkemesi tarafından tıpkı Nürenberg mahkûmları gibi insanlık adına yargılanmaktadırlar... (Sol da), Russell Mahkemesi'nin Kopenhag'daki çalışmalarından bir görünüş (sağda).

12.926.000.000 dolar iken 1969 da 52.755.000.000 dolar'a yükselmiştir. Yani, askeri maksatlarla yapılan harcamalar 15 yıl içinde yüzde 320 oranında artmıştır. 1949'da gayrisafi millî hasılanın yüzde 5'ine eşit olan bu harcamalar, 1964 yılında yüzde 9'a yükselmiştir. Amerikan ekonomisi içinde savaş endüstrisi kadar büyük hızla gelişen bir başka endüstri dalı mevcut değildir.

Silâhlanma harcamalarının kapitalistlere sağladığı muazzam kârlar ise 1 numaralı tabloda gösterilmiştir. Bu istatistik bilgiye göre on yıllık bir sürede savaş endüstrisindeki en büyük 12 şirketin satışları yüzde 525, kârları ise yüzde 284 oranında artmıştır. 1951 - 1965 yılları arasında Amerikan Savunma Bakanlığı, savaş endüstrisindeki şirketlerle 357 milyar dolarlık mukavele yapmıştır. Bu ihalelerin sadece yüzde 13.8'i, yani 49 milyar dolarlık kısmı açık eksiltme yolu ile verilmiş, geri kalan yüzde 86.4'ü imtiyazlı şirketler arasında doğrudan doğruya anlaşma yoluyla dağıtılmıştır. 1965 yılında Savunma Bakanlığından en büyük ihaleleri alan şirketler 2 numaralı tabloda gösterilmiştir.

Savunma Bakanlığı ile ilgisi olanlar sadece şirketler değil, geri kalmış ülke halklarının kurtuluş savaşlarını bastıracak silâhları, tahrip metodlarını arayan burjuva bilim adamları ve bu satılmışların çalıştıkları üniversitelerdir. Örneğin 1965 yılında silâh araştırmaları için Millî Savunma Bakanlığı John Hopkins Üniversitesi'ne 48,5 milyon dolar, Stanford Üniversitesi'ne 30,1 milyon dolar, 1964'te Üniversitesi'ne 98 milyon dolar, California Üniversitesi'ne 19 milyon dolar, Harvard Üniversitesi'ne 5,8 milyon dolar sadaka vermiştir. (Kaynak: Clark Mollenhof, The Pentagon, 1967).

Amerika'da ortalama olarak 25 milyon kişinin geçimleri doğrudan doğruya savaş endüstrisine bağlıdır. Amerika'daki mühendis ve bilim adamlarının yüzde 58'i savaş endüstrisinde çalışmaktadır.

Bu durum karşısında kapitalistlerin silâhsızlanmaya ve barışa taraftar olacaklarına inanmak, en büyük safdilliktir. Çünkü silâhsızlanmaya gidilmesi halinde kapitalist toplumlarda savaş endüstrilerindeki talep azalacak, bu talebin azalmasıyla savaş üretimi zorunlu olarak kısıtlanacak, savaş üretiminin kısıtlanmasıyla milyonlarca kişi işsiz kalacaktır. İnsancıl bir plânlamadan yoksun kapitalist toplumlar için, bu gelişim en büyük felâketlerden biridir. Savaş endüstrisinde çalışmakta olan milyonlarca kişi işsiz kalınca tüketimlerini zorunlu olarak kısacak, böylelikle savaş endüstrisindeki buhran, diğer üretim dallarına da sıçrayacak, kapitalist ekonomik buhran gittikçe büyüyecek, işsizlik artacak, sosyal sınıflar arasındaki çatışmalar beklenmedik şekilde şiddetlenecektir. Bunu iyi bilen büyük sermaye, federal hükümet, askeri bürokrasi ve büyük sendika ittifakı, Amerika'da silâhsızlanmaya her bakımdan karşıdır. Barışçı olmaları gereken Amerikan işçi sendikaları, liderlerinin kapitalist ajanı olmaları yüzünden olumlu toplumsal özelliklerini yitirmiş, dünya çapındaki emperyalist talandan nasiplenen asalak ve dejenere kurumlar olmuşlardır.

Ayrıca, topyekûn silâhsızlanmanın gerçekleşmesi halinde üçüncü dünya ülkelerindeki kurtuluş savaşlarını bastırmak yada yeni **bölgesel savaşlar** açmak, kapitalistler için imkânsızlaşacaktır.

Bu bakımdan, özellikle Vietnam'da ve özellikle Ortadoğuda patlak veren son olaylarda, bölgesel savaşlarda silâh sanayicilerinin kanlı parmaklarını görmemek mümkün değildir.

Bu gerçekleri çok iyi bilen kapitalistlerin ve özellikle Amerikan emperyalistlerinin barışçı olmaları, diğer ülkelerdeki halkların mutluluklarını istemeleri imkânsızdır. Bilimsel delillerle de açıkladığımız gibi, kapitalizm iç istismardan dış istismara yönelerek emperyalist özellikler edinmek, dolayısıyla talancı, yağmacı ve savaşçı olmak zorundadır.

İnsanlık, Amerika'yı 2. defa mahkûm etti

Arslan MENGÜÇ Kopenhag'dan yazıyor

Bertrand Russell Savaş Suçluları Mahkemesi'nin ikinci oturumu, Kopenhag'tan 30 kilometre uzaktaki ufak bir Danimarka kasabasında 20 Kasım günü yapılan bir basın toplantısı ile açıldı.

Mahkeme, Danimarka hükümetinin çıkarttığı güçlüklerden dolayı kendisine Kopenhag'ta bütün çabalara rağmen bir çalışma yeri bulamamıştı. Sonunda, Roskilde Kasabası'nda bir işçi sendikasına ait oldukça eski bir dans salonu Savaş Suçluları Mahkemesi'nin çalışmalarına verildi.

Fjörvilla adındaki bu küçük dans salonunun pisti gazeteci ve dinleyicilere ayrılmıştı. Amerika'nın Vietnam'da giriştiği insanlık dışı katliâmı yargılayacak olan Uluslararası Savaş Suçluları Mahkemesi'nin üyeleri ise, ancak orkestranın yeraldığı sahnede bir araya gelebildi.

Danimarka basınının mahkemeye gösterdiği olağanüstü ilgiye karşılık bu eski dans salonunun çok küçük oluşu, dinleyicilerin duruşmaları izlerken oldukça güçlük çekmelerine sebep oluyordu.

Öte yandan, basın mensupları ve tanıklar dahi otel bulamıyorlardı. Gerici bir otel sahibi, savaş suçluları mahkemesinin çalışmalarını baltalamak amacıyla odalarını hiç bir yabancıya kiralamayacağını ilân etmişti. Ancak bütün bu tertipler, mahkemenin çalışmasına engel olamadı.

Russell Mahkemesi, bu oturumunda şu iddiaları karara bağlayacaktır.

1. Amerikan Ordusu Vietnam'da yeni silâhlar denemekte midir, ya da Cenevre Anlaşması'na göre yasaklanmış bulunan, gaz, kimyasal madde, napalm gibi silâhlar kullanmakta mıdır?

2. Vietnam'lı savaş esirlerine, Cenevre Anlaşması'na aykırı olarak işkence yapılmış mıdır? Sivil halka karşı suç işlenmiş midir?

3. Genocide suçu teşkil edecek şekilde kamplar kurulmuş mudur?

Ayrıca, Tayland, Japonya ve diğer ülkelerin Amerikan saldırıları için kendi topraklarında Amerika'lılara üs verip vermedikleri; Amerika ile müttefiklerinin Kamboçya'nın hükümranlığını, tarafsızlığını ve toprak bütünlüğünü bozacak fiillerde bulunup bulunmadıkları da bu oturumda görüşülecektir.

İkinci dönem oturumlarına başkanlık etmek üzere Jean Paul Sartre seçilmişse de, rahatsızlığı dolayısıyla ünlü düşünür oturumlara katılamamaktadır. Bu yüzden kendisine Yugoslav tarihçisi ve hukukçusu Vladimir Dedijer vekâlet etmektedir.

Türkiye'deki Kıbrıs ile ilgili gerginlik dolayısıyla mahkeme üyesi Mehmet Ali Aybar ilk toplantılara katılamadı ise de, daha sonra Kopenhag'a gelerek mahkeme divanında yerini aldı. Bilindiği gibi Aybar, iki ay önce, Russell Mahkemesi adına Amerika'nın Vietnam'da işlediği suçları yerinde tesbit etmek üzere tahkikat komisyonu başkanı sıfatıyla Vietnam'a gitmiş bulunuyordu.

Russell Mahkemesi, gündemin birinci maddesini görüşürken, Amerika'nın Vietnam'da kullandığı yeni silâhların bir listesini yapmağa karar verdi. Daha şimdiden listede 67 yeni silâhın adı bulunuyor. Mahkeme üyelerinin ve seyircilerin tüylerini diken diken eden müthiş silâh «ananas bombası», Fransız silâh uzmanı Jean - Pierre Vigier tarafından mahkemeye tanıtıldı.

Mahkemede tanıklık etmek üzere gerek güney, gerekse Kuzey Vietnam'dan 50'den fazla Vietnamlı geldi.

Amerikalı «Black Power» Hareketi'nin lideri Stokeley Carmichael, Russell Mahkemesi'nin beklediği en önemli tanıklardan biri idi. Emniyet düşüncesiyle Afrika'nın ismi açıklanmayan bir kentinde saklanan Carmichael, önce Uppsala'ya giderek üniversitede bir konferans verdi. Russell Mahkemesi'nde tanıklık yaptıktan sonra Amerika'ya dönecek.

Mahkeme üyelerinden Pakistan'lı hukukçu Dr. Kasuri, mahkeme adına Amerikan hükümetine bir telgraf çekerek Roskilde'ye bir temsilci göndermesini istedi ise de, Amerika'dan gelen giden olmadı.

Savaş Suçluları Mahkemesi'nin Genel Sekreteri Amerikalı Ralph Schoenmann, Kopenhag havaalanından geri çevrildi. Sebep, Johnson'un hışmına uğramış olmasıydı. Pasaportsuz bırakıldığı için Danimarka'ya giremeyen Schoenmann önce bir uçakla Helsinki'ye oradan Amsterdam'a geçti. Amerikan resmi makamları ile yaptığı yeni temaslar da sonuç vermeyince Hollanda Hükümeti'nden ikamet müsaadesi istedi. Bu son çabasında da muvaffak olamazsa Schoenmann Kanada'ya gönderilecek.

Mahkeme üyelerinden Amerikalı yazar Carl Oglesby, yaptığı bir konuşmada: «Amerika'daki durum geçen Mayıstan beri yana değişmiştir. Yalnız San Francisco'da yapılan bir araştırmada halkın üçte biri Amerikan askeri birliklerinin Vietnam'dan geri çekilmesini istemiştir.» **dedi.**

Mahkemede tanık olarak dinlenen Vietkong Delegasyonu Başkanı Nguyen Van Tien, Amerika'nın «tarihin en büyük suçlusu» **olduğunu söyledi. diğer tanıkların hepsi de Amerika'yı şiddetle suçladılar.**

★

Dergimiz bağlandığı sırada, Russell Mahkemesi'nin Birleşik Amerika'yı Vietnam'da «Genocide» suçu işlediği için oybirliğiyle mahkûm ettiği öğrenilmiştir.

işçi

İşçilerin de mutlu bir azınlığı vardır!

Kemal SÜLKER

Emekçi kesiminin mutsuz çoğunluğu!

İktisadi Araştırma Tesisi'nce *düzenlenen* «Türkiyede emek - sermaye münasebetleri» konulu seminerde konuşan bilim adamları bir kısım sendikacıları kızdırmıştır. İstanbul Tekstil Sendikası, bilim adamı olarak konuşanların ileri sürdükleri görüşleri yersiz bulmuştur. Bu sendikaya göre, Dr. Yılmaz Büyükerşen şunu ileri sürmüştür:

«Türkiyede 13 milyon çalışan kitle var. Sanayi işçileri bu kitle içinde bir *«mutlu azınlık» teşkil eder.* Çünkü hâlâ 5 - 6 milyonu aşkın tarım işçilerinin hiç bir güvenlikleri yasa ile düzenlenmemiştir.»

Bu arada Doç. Dr. Nusret Ekin şu görüşü savunmuştur:

«Çalışan sınıfın menfaatleri politik yaranmalarla sağlanmak isteniyor.»

Tekstilci arkadaşlardan biri bu görüşlere ateş püskürüyor. Oysa beri yandan kendilerinden söz edilen tarım işçilerinden bir grubun organı, «Tarım İşçisinin Sesi» diyor ki:

«Bugüne kadar işçi, her zaman uyutulmuş, avutulmuş, kıyıda unutulmuş bir oy torbasından başka bir şey değildi. Bugünün genç nesli olan biz işçiler bu gibi olaylara artık paydos dedik, bu böyle bilinmeli.»

Mutsuz çoğunluk

Bilinmeli ama, politik iktidarın çıkardığı yetersiz yasalar, kapalı hükümler, karışık deyimler getirdiği için ancak yargı organlarının kararıyla gün ışığına kavuşmakta ve yasaların emekçiler zararına hükümler taşıdığı anlaşılmaktadır. Nitekim 3659 sayılı yasanın 19. maddesine göre çalışan, 5434 sayılı kanun gereğince Emekli Sandığına bağlı olan, Bütçe Kanununa bağlı D cedvelinden ücret alan (7244 Sayılı kanunun 5. Maddesinden yararlanan) ne kadar emekçi varsa; hepsi m e m u r sayılmıştır. Böylece 100.000'i aşkın bir «hizmetli» kitlesi, bal gibi işçi oldukları halde, memur oluvermiş ve işçi sendikası üyesi olma hakkından yoksun kalmıştır. Neden?

Çünkü Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Anayasanın 117. maddesi ile Devlet Memurları Kanununun (No. 657) 4. maddesini böyle yorumlamıştır. Gerçek odur ki, kendilerine şimdi «memur» luk kılıfı geçirilen yüzbinlerce insan, aslında sanayi işçilerine göre hiç bir hakka sahip olmayan emekçilerdir. Nitekim tarım işçileri de hiç bir kanım güvencesine kavuşamamışlardır. O kadar ki, Tarım ve Köy Bakanlıklarına bağlı çeşitli devlet kuruluşlarında çalışan işçilere bile, toplu sözleşme ile tanınmış görülen haklar verilmemekte ve sendikalar mahkemelere başvurmak zorunda kalmaktadırlar.

Toprak ağalarına, yerli sömürücülere ve aracı tüccarlara dayanan politik iktidarların tarım işçilerine ve genellikle tüm emekçilere *sosyal ve ekonomik haklar tanımayacağının* kafalara «dank!» demesi gerekir. Ve gerekir ki, ufak tefek haklarla oyalanan endüstri işçilerinin yöneticisi durumunda olanlar, bilim adamlarından gerçekleri dile getirenlere kızmak yerine, olup bitenlerin derinlerine inecek bilinci edinmeye önem versinler.

İşçiye ihanet

10 milyona yakın tarım işçisi için 1946'dan beri ne yapılmıştır?

Çok eskilerde kurulan «Seyhan Tarım İşçileri Sendikası» nın maksat ve gayesi şöyle özetlenmişti:

« ● Üyeleri adına ferdi ve toplu sözleşmeler akdetmek ● Tarım İşçileri Kanununun çıkarılması için hükümet nezdinde teşebbüslere geçmek ● Tarım işçilerinin muayyen bir saat çalışmalarını temin etmeye çalışmak ● İşçilerin işyerlerinde yatıp kalkmaları için sıhhi tesislerin vücuda getirilmesine çalışmak ● Türk iktisadiyatının temel kaynağı olan emek sahibi işçiye gayri insani muamele yapan işverenlerle kanuni yollardan mücadele etmek, gerekirse bu gibiler hakkında zecri tedbirler almak ve protesto mitingleri tertip etmek ● Sıcak iklim şartları altında çalışan tarım işçilerinin hastalanması hâlinde, derhal tedavisi için merkezde bir revir açılması, kesif işçi mıntakalarına gezici sağlık ekipleri gönderilmesi için Sağlık Bakanlığı nezdinde teşebbüse geçmek ● Tarım işlerinde çalışan işçilerin, diğer sanayi kollarında çalışan işçiler gibi analık, hastalık, kaza ve ihtiyarlık sigortalarından istifade etmelerine çalışmak ● Tarım işçileriyle işverenleri arasında çıkacak hukuki dâvaların İş Mahkemelerinde bakılmasına çalışmak ● Tarım işçilerinin ücretlerini düşürmek için birleşen işverenlerle kanuni yollardan mücadele etmek ● *Tarım işçilerinin iş şartlarını Çalışma* Bakanlığının teftiş ve mürakabesini sağlamak.»

Acaba bunlardan hangileri gerçekleşebilmiştir?

Kolaylıkla «Hiçbiri» denebilecek durumda iken, sadece endüstri işçilerinin sorunlarına kulak verip ve bir kısım devlet sektöründeki *işçilerin özel sektördekine göre iyi* durumda oluşunu görüp herşeyi yolunda kabul etmek her halde geri kalmış toplum sendikacılığına yakışır bir hareket değildir.

Dahası var:

Türk - İş Genel Sekreterinin de, işçilerin konut sorununa güya cevap verecek bir karardan dolayı «Çalışma Bakanlığı'nın yanındayız» yollu demeç vermesi aynı yanlış değerlendirmenin sonucudur. Aslında İhtiyarlık Sigortası Kanununa dayanılarak mesken kredisi verilme olanağını Çalışma Bakanlığı, işçiler aleyhine tüzüklerle, anlaşmalarla yürütmüştür. Şimdi, binde bir işçiye yarayacak bir ferdi kredi yolu açılırsa, Çalışma Bakanlığı'nın genel tutumunu unutup bütün varlığımızla Çalışma Bakanlığı'nın ve de hükümetin yanında yer aldığımızı söylemek, kendi kendimizle çelişmeye düşmek olur.

Oyalama

Tarım işçilerini örnek almağa devam edelim:

Daha 1949 yılı Kasımında Ankara'dan verilen bir haber, Çalışma Bakanlığının, tarım işçilerinin İş Kanunu kapsamı içine alınacağını bildiriyordu. 1950 yılında seçim olacağı için, CHP iktidarı bu haberden meded ummuştu. CHP tarım işçilerini yasa güvencesine kavuşturmadı. 1952 de D.P. iktidarı işbaşında iken maliyeti taş çatlasa 120 kuruşu geçmeyen pamuğu 1951'de kilosu 723 kuruştan satanlar tarım işçilerine günde 325 kuruşluk asgari ücreti vermemek için direnmişlerdi. D.P. iktidarı ne asgari ücret komisyonu kararını uygulayabilmiş, ne de 1952'de bile 2 milyonu bulan tarım işsizleri için koruyucu tedbirler alabilmişti.

İş ve İşçi Bulma Kurumu'nun Danışma Kurulunda *1953'te Tarım* İşçileri Komisyonu şu temennileri sıralıyordu:

1 — Tarım İş Kanunu çıkarılsın. Bu kanunla «aracı» ların durumu bir düzene konulsun.

2 — Tarım bölgelerinin tümünde asgari ücretler tesbit edilsin ve uygulansın.

3 — Mevsimine göre göç ederek hayatlarını kazanan tarım işçileri için ucuz barınaklar kurulsun.

4 — Tarım işçilerinin çalışma süreleri dondurulsun, doğacak anlaşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülsün.

Kurtuluş yolu

Bütün bunlar da kâğıt üstünde *kalmıştı. 1954'te* Çalışma Bakanı Erkmen, tarım işçileri için hazırlanan projenin ele alınacağını bildirmişti. Bu tarihten 11 yıl sonra, yâni 1965'te Çalışma Bakanı Ecevit aynı konuya değinmek ihtiyacı duyuyor ve gazeteler de Bakanın demecine bakarak, «Tarım İş Kanunun bu yıl tatbikata konulacak» diyebiliyordu. (Yeni Gazete, 7 Ocak 1965). Ne acıdır ki, CHP organı Ulus, *CHP'nin muhalefette bulunmakta* olduğu şu 1967 yılının 28 Martında bir gerçeği dile getiriyordu:

«Tarım işçilerinin aylığı sadece 37,5 - 50 lira.»

Tarım - İş Sendikasının bildirisini veren gazetede şu gerçekler açıklanmıştı:

«Türkiye'de en zor şartlarla çalışan, buna mukabil kanunların himayesinden yoksun olan işçi, tarım işçisidir. Güneşin doğmasıyla başlayıp, batmasıyla biten bir çalışma günü sonunda tarım işçisinin eline geçen para meselâ, *mevsimlik işlerde* çoğunlukla beş liradır. Üstelik, tarım işçisi bu parayı yılın ancak üç - dört ayında elde edebilir. Daha kısa bir deyimle, tarım işçisinin yıllık kazancı 450 - 600 liradır. Buna göre bir tarım işçisi ayda ortalama 37,5 - 50 lira ile geçinmek zorunda kalmaktadır.»

İşçiler, kendilerinin yasa yapıcı *olmadıkları dönemlerde* içinde bulundukları sefaleti dile getirme özgürlüğüyle yetinirlerse işler yoluna giremez. Hattâ öyle olabilir ki, endüstri işçilerinin elde edebildiği bazı hakları abartıp tarım işçileri, ne göre onları «mutlu azınlık» sayan bilim adamı da çıkabilir, bunu doğru görmeyen ve hırslanan sendikacı da... İşçi sınıfını bilinçlendir, me ölçüsünde bu yozlaşan gidişin *ömrü kısalabilir kanısındayız.*

AST'ın yeni oyunu, Küçük Burjuvalar'da Ayberk Çölok, Işık Toprak, Celile Toyon, Ülkü Toprak, Tunca Yönder.

Küçük Burjuvalar

Kuruluşundan bu yana, toplum sorunlarına eğilen oyunları sahnelemekte büyük bir titizlik gösteren Ankara Sanat Tiyatrosu, tutarlı bir adım daha atarak Ankara seyircisine Maksim Gorki'nin «Küçük Burjuvalar»ını sundu.

Ankara seyircisinin karşısına ilk kez çıkmakta olan «Küçük Burjuvalar»da Çehov'un etkisi görülüyor. Küçük Burjuvalar'ın kişileriyle Çehov'un kişileri büyük benzerlikler gösteriyor. Bu oyununda Gorki de, Çehov gibi, burjuvazi düzeninde kurumların ne denli bir çöküntü, yıpranma içinde olduğunu ortaya koyuyor. Hayat, pis bir suyun akışı gibi bulanık bir biçimde, yavaş yavaş geçmektedir. Toplumun kişileri üç tiptir: İyiler vardır, yalnız iyilik düşünen; kötüler vardır ve bunların yanı sıra «Eylem» kişileri vardır, bunlar düzeni değiştirme çabası içindedirler...

«Küçük Burjuvalar» bu üç grubun çatışması üzerine kurulmuş. Kişiler rastgele, kural dışı tartışırlar. Gorki'ye göre «bu, oluşumun bir gereğidir. Bu tartışma ortamında düzen yavaş da olsa değişecektir. Düzenlerin kurulmasında temel olan şey tartışmadır. Düzenin değişmesi için kişilerin çok güçlü olmasının gereği yoktur. Bir gün bütün engeller aşılacaktır.»

Küçük Burjuvalar'ın hem çeviricisi, hem de uygulayıcısı olan Güner Sümer, oyunu sahnelerken seyirciyi bunaltmama endişesine kapılmış. Dört perdelik oyunu iki perdeye indirirken aradaki boşlukları tablolarla kapatmaya çalışmış. Ancak bu uygulama oyun ile seyircinin bağlantısını koparıyor. Seyirci sık sık oyunun dışında kalıyor. Güner Sümer, uygulamada Gorki'ye sadık kalsaydı oyun muhakkak daha etkileyici olurdu. Sümer'in sahne düzeni ve yorumu da Gorki'yi değişik bir biçimde yansıtıyor. Gorki'nin güçlü kişileri, yumuşak, kendilerine olan inanç ve güvenlerini yitirmiş olarak çıkıyor seyircinin karşısına.

Oynanış yönünden ise AST oyuncularını kutlamak gerekli. Gorki'nin oyunları, oyuncusundan, sahne düzenine, ışığından dekoruna kadar tam bir ekip çalışması gerektirir. Bütün güçlüğüne rağmen AST bu bütünlüğü kısmen başarmış. Küçük aksamalara rağmen Gorki'nin gerektirdiği kadro çalışması hemen göze çarpıyor.

Özellikle Ayberk Çölok, Işık Toprak, Kamran Usluer, Rana Cabbar, Tunca Yönder ve Elif Türkan Çölok, Gorki'yi yorumlamakta başarı gösteriyorlar.

Sonuç olarak, Gorki'nin Ankara'da ilk defa oynanan «Küçük Burjuvalar»ı için yeni sezonun her bakımdan en iyi oyunu denebilir.

Halit AYKER

Hazırlayan: Aşık İHSANİ

ADEMI

Yoksul bir Bektaşi olan ve tarihe yazdığı renkli hicivlerle giren halk şairi Ademi, bir gün aç karnına Sivas çarşısında bir aşağı bir yukarı gezinirken, gözüne büyücek bir lokantanın önünde toplanmış bir halk kalabalığı ilişir.

Kalabalığa yanaşır, bakar ki herkes lokantanın içine bakıyor. O da bakar. Ve içerde üç beş süslü adamın güle oynaya etli sütlü yiyip içtiklerini görür.

Ademi, içerdekilerin kim olduklarını merak ederek oradakilere sorar. Aldığı cevap şöyle olur: «A erenler, tanımadın mı? Bunlar, sultanın kulları...»

Ademi bir «yaaa» çeker ve giderek bir köşede hıncını sazından alır:

UTAN

Bu kullar, «Sultanın kulu» diyorlar
Utan Tanrı, kendi kulundan utan.
Yağlı börek yeyip atlas giyorlar
Utan Tanrı, kendi kulundan utan.

İşin az, aşın az, biraz düşün az.
Yutkunmak için mi yarattın boğaz?
Yalvardık, ağladık kalmadı avaz
Utan Tanrı, kendi kulundan utan.

Fakire cehennem, zengine cennet
Beşerin başına sarmışsın cinnet
Kula kul olanda sana ne minnet
Utan Tanrı, kendi kulundan utan.

Senin bu ettiğin ölümden öte
Esirettin bizi ekmeğe ete
Kıskandık, imrendik ağanın ite
Utan Tanrı, kendi kulundan utan.

Bu sözü burada ADEMİ söyler
Sanma ki seninle yarenlik eyler
Dünyayı bölüşmüş paşalar beyler
Utan Tanrı, kendi kulundan utan.

Hezimete uğrayınca Sol'a saldırıyorlar!

Geçen sayımızda da belirttiğimiz gibi, Babıâli basını, Kıbrıs gerginliği dolayısıyla tiraj sağlamak için görülmemiş bir savaş kundakçılığına girişmiş, Atina'ya Türk bayrağı dikmekten Tural'a mareşallık pâyesi vermekten söz eden, hattâ Amerika'ya meydan okuyan sağcı yazarların yazılarıyla Türkiye tam bir savaş atmosferine sürüklenmiştir. Ancak, Demirel'in dümensuyu politikası yüzünden bütün bu atıp tutmalar, Amerika'nın müdahalesi sonucunda fiyasko ile sonuçlanınca, sağcı basın bu defa düştüğü gülünç durumdan kendisini kurtarabilmek için fiyaskoyu «diplomatik zafer!» diye niteliverek sineye çekmiş, yeniden Amerika'nın ve NATO'nun ateşli savunucusu kesilmiş, ayıbını örtbas edebilmek için de kendisine yeni bir hedef seçmiştir. Bu yeni hedef: Sosyalistlerdir..

Sağcıların iddiasına göre, savaş kundakçılığını, sırf NATO'yu parçalamak ve Türkiye'yi bir Sovyet peyki haline getirmek için solcular yapmışlardır. Bu itibarla, artık Yunanistan bir yana bırakılmalı, solculara karşı mücadele edilmelidir!

Meselâ, bir hafta önce Amerika'ya dahi kafa tutan Mümtaz Faik Fenik, Son Havadis'te fiyaskoyu şöyle değerlendirmiştir: «Nihayet bir anlaşmaya varılmıştır. Bu, Türkiye'nin ve Türk diplomasisinin parlak bir zaferidir. Burada Johnson'ın temsilcisi Vance'ın ve diğer arabulucuların yaptıkları büyük gayretleri ve uykusuz geçen gecelerde sarfettikleri insanüstü çabaları takdirle anmak vazifemizdir.»

Aynı gazetede Tekin Erer Kıbrıs dâvasını bir kalemde ikinci plâna itmekte tereddüt etmemiştir: «Aşırı solcu gazetelerde NATO ve Amerika aleyhtarı öyle fıkralar, öyle makaleler intişar etmiştir ki, komünist âleme mensup gazetelerin hiçbirinde bu derece NATO ve Amerikan düşmanlığı yapıldığını zannetmiyorum. Bunlar, Rus efendilerinden tam numara almış olduklarından emin olabilirler. Kıbrıs hâdisesi dolayısıyla yapılan bu neşriyat ve gösteriler dikkatli bir elemeden geçirilirse, o zaman faltaşı gibi gözümüzü açacak bir netice ortaya çıkıyor: İçimizdeki komünist faaliyetlerin azgınlığı, Kıbrıs dâvasından daha mühim hâle gelmiştir.»

Tercüman'da Ahmet Kabaklı da, sola şöyle saldırmıştır: «Şimdi bizim komünistlerin neden beli kuşaklı cengâver kesildikleri anlaşılıyor mu? Orduyu ve milleti müraice kışkırtmağa kalkan bu cihangirliğin altında Rusya'nın büyük hesapları yatmaktadır. Türkiye bir başka NATO devleti ile vuruşturulacak, askeri ve iktisadi gücümüz en az onbeş yıl geriliyecektir. Mütecaviz Rusya ve peyklerine karşı en büyük savunma kalesi olan NATO'nun sağlam kanadı çökertilecektir.»

Yeni İstanbul'da Tarık Buğra da vatandaşları, solcular aleyhine kışkırtmağa çalışmaktadır: «15 Kasım olayları bizlere vatandaşlık vazifelerimizden en büyüğünü hatırlatmış olmalıdır. Bizim içimizde millet hayatımızın kriz günlerinde birer bozguncu unsur olmaktan başka hedef gütmeyen hain ve kuş beyinliler besliyoruz. NATO Yunanistan'a, Amerika Yunanistan'a, Birleşmiş Milletler Gene Yunanistan'a baskı yaparken biz, Yunanistan'ı değil, Makarios'u değil, NATO'yu, Amerika'yı ve Birleşmiş Milletleri, bize düşman kabul ettirmeye çabalayan gazeteler ve politikacılar gördük. Asıl acısı, bunlara katlandık.»

Aynı gazetede Osman Yüksel Serdengeçti de, ülküdaşını desteklemiştir: «Türk milleti Amerika'yı da bilir, Moskof'u da... Rusya bizi katiyen tutmaz. O sokaklı solcular ve sol gazeteciler, Türk milletini, Türk tezini tutuyor gibi gösteriyorlar, Rusya'nın hedefi bizi de, Yunanistan'ı da savaşa sürüklemek, böylece iktisaden çökertmek, bu ülkelerde komünizmi kolayca yaymak ve Yunanistan'daki kendine düşman cuntacıları alaşağı etmek, NATO'nun bu cephesini çökertmektir.»

Dünya'nın eyyamcı yazarı Bedii Faik de solculara verip veriştirmiştir:

«Mao'cu sapık düşünür ki, Türkiye'yi sol gayyasına en çabuk yuvarlıyacak tek ve kestirme yol, harptir. Çünkü onun maksadı, Kıbrıs Türk'ünün kanını temizlemek, Türkiye Türk'ünün bembeyaz alnına bir kızıl damga vurmak. Rusçu çarpık düşünür ki, Fransa hazır NATO'dan kopmuştur. Bir de Türkiye - Yunanistan harbi olursa, bu NATO'nun tamamen çökmesi demektir. Çünkü onun maksadı Kıbrıs'ı Türk yapmak değil, Türkiye'yi Rus yapmak!..»

Bâbıâlide Sabah'ta N. Mustafa Polat da NATO'yu şöyle savunmuştur: «Türkiye'deki solcular da harp taraftarı oldular. Muhtemel bir Türk - Yunan harbinde onların birkaç türlü hesapları vardır. Bir defa harp edecek iki memleket NATO câmiasına dahildir; bu bakımdan NATO'da bir parçalanma olacaktır. NATO'nun Ortaşark siyasetine ağır bir darbe teşkil edecek bu harp, bizdeki sosyalistler tarafından sadece bu maksatlarla istenmektedir.»

Yeni Gazete'nin bir hafta önce NATO'ya ateş püsküren yazarı Hikmet Bil de, NATO savunucusu kesilmiştir: «Şimdi Türkiye gelecek yıl NATO'da kalıp ya da çekilme kararı arifesindedir. O halde Kıbrıs savaşını TİP'in körüklemesi, NATO'dan bu memleketin eninde sonunda çıkması için yeterli bir ortam yaratabilir. Madem böyle bir fırsat ele geçmiştir, şimdi aşırı solcu kalemşorlar bu ortamı yaratmak için TİP'in arzusuna uygun, bir şekilde yazıları ile işlemelidirler. Nitekim bu epeydir böyle devam etmektedir. Ben tersine Amerika ile de, NATO içinde de olsa haysiyetli ve bağımsız bir politikayı Türkiye'nin pekâlâ yürütebileceğine inananlardanım.»

Oysa, Türkiye'nin NATO içinde kaldıkça ve Amerika'ya bağımlı oldukça en hayati millî meselelerini dahi çözümleyemiyeceği, son fiyaskoyu gören herkesin anlayabileceği kadar açık bir gerçektir.

Solcu yazarların ve politikacıların hatası, Amerika'ya küçük çıkarları için köpeklik derecesinde bağlı olan sağcıların hiç değilse millî meselelerde tutarlı olacaklarını zannederek, ANT'ın ısrarlı uyarmalarına rağmen, savaş kampanyasına katılmış olmalarıdır. Bunun büyük hata olduğu çok geçmeden anlaşılmıştır.

Sağcı basının tutumu şu gerçeği bir kere daha ortaya koymuştur:

Kirli çıkarları peşinde her türlü manevrayı büyük bir cür'etle çeviren sağ kanat, aslında ne yaptığını pekâlâ bilmektedir ve dar boğazlarda desteğini istismar ettiği sosyalistleri, netice ister zafer, ister hezimet olsun, ilk fırsatta arkadan vurmakta tereddüt göstermiyecektir.

OHA! OHA!

NATO, Amerikan emperyalizminin en güçlü organı olarak kurulmuş ve bu örgüt üyelerini istismar hedefi güdüyormuş.

Oha! -Çok affedersiniz, ağzımdan kaçtı-.

Herkes bilir ki, NATO, 1947'lerdeki o azgın halde bulunan komünist emperyalizmine karşı Batı dünyasının bir savunma paktı olarak kurulmuştur. Bu örgütün kuruluş sebebinde Amerikan emperyalizminin değil, komünist emperyalizminin yattığı öylesine açıktır ki o günlerin üzerinden ancak yirmi yıl geçtiği için her şey hâfızalarda öylesine canlıdır ki, aksi iddiaya, lütfen söyleyin, «Oha!» dan başka ne denir?

METİN TOKER

(Milliyet — 29.11.1967)

naftanın karikatürü

YAZISIZ

Semih Balcıoğlu — Tercüman

Tövbe... Tövbe...

Rumlara 5 şart koşmuştuk.

Müslümanlığın da şartı 5'ti...

Şimdi şartları 13 yapmışız.

Ee... Herifler dinden - imandan çıkardı bizi!..

S.

(Tercüman — 29.11.967)

Müjde!?

Türk milleti sana müjdeler olsun! Zafer bizimdir!

Türkün haklı, açık, Akdeniz suları gibi berrak dâvasını bulandıranlar, Enosis sevdasıyla sislere, karanlıklara gömmek isteyenlerin dâvası artık bitmiştir.

Kıbrıs Türktür, Türk kalacaktır. Türk Ordusu Kıbrıs'ı mutlâka alacaktır.

Zafer bizimdir!

SERDENGEÇTİ

(Y. İstanbul - 28.11.967)

Kıbrıs'ta nurcular olsaydı

Kıbrıs'taki 120 bin Türk armut mu topluyor? Türkler niçin bir Makarios, bir Grivas yetiştiremediler. Falan, feşmekân var ya? diyebilirsiniz. Bırakın şu alkolikleri canım... Mücahitlik nerde, onlar nerde...

Kıbrıs'ta ilk Osmanlılar gibi imanlı ve heyecanlı 12 bin kişicik olsaydı bakın ne olurdu. Meselâ on bin Nurcu olsaydı, gazetelerde şöyle havadisler okuyacaktınız:

— Makarios isimli bir papaz, Rumları ihtilâle teşvik suçundan Lefkoşe kilisesi önünde asılarak idam edildi.

— Kıbrıs Reisicumhuru müftü (............) Efendi'nin beyanatı: ....

— Kıbrıs: İçinde tek komünist bulunmayan huzur ve refah dolu bir ülke.

İnşallah bunca felâketlerden sonra intibaha gelirler ve İslâma sarılırlar.

MEHMET ŞEVKET EYGİ

(Bugün — 27.11.1967)

A N T * Haftalık Dergi * Kurucuları: YAŞAR KEMAL, FETHİ NACİ, DOĞAN ÖZGÜDEN * Sahibi ve Genel Yayın Müdürü: DOĞAN ÖZGÜDEN * Bu sayıda Sorumlu Müdür YAŞAR UÇAR * Teknik Sekreter: İNCİ ÖZGÜDEN * İdare yeri: EBUSUUD CADDESİ, TAN HANI, No: 98-302, SİRKECİ - İSTANBUL * Telefon: 27 81 09 * Posta Kutusu 934 SİRKECİ - İSTANBUL * Ankara Temsilciliği Tel: 13 40 20 *

Dizgi ve Baskı: VATAN MATBAASI * Taşra Dağıtımı: HÜR DAĞITIM - Cağaloğlu - İstanbul, Tel: 27 38 54 * İstanbul Dağıtımı: FUAT BÜTE - Ankara Cad. 34 İSTANBUL, Tel: 27 89 49 * Abone Şartları: Yıllık 60 Lira, Altı Aylık 30 Lira Üç Aylık 15 Lira * İlân: Santimi 25 Lira; yayın ilânları yüzde 50 indirimlidir * Tek sütun üzerine 5 Santiklim kutu yayın ilânları 50 Lira'dan kabul edilmektedir...